

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΚΘ'
ΤΕΥΧΟΣ 116
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

Χριστούγεννα 2010

Περιδιαβαίνοντας την Κεντρική Άφρική με το Ευαγγέλιο στο χέρι προσπαθείς, ό,τι και οι παλαιοί ηαϊκοί περιπλανώμενοι ζωγράφοι... Νά ζωγραφίσεις στις καρδιές τών ανθρώπων τό θαῦμα τής ένσαρκώσεως του Υίου του Θεού... εκεί... τότε... στή Βηθλεέμ τής Ιουδαίας...

Γιά νά πετύχει τούτη ή ζωγραφική, πρέπει νά μελετήσεις τήν έπιφάνεια πού σου προσφέρεται... νά αποφασίσεις ποιό σχέδιο θά κάνεις... ποιά χρώματα θά χρησιμοποιήσεις... τί φώτα θά βάλεις... ποιές έντάσεις χρωμάτων θά διατηρήσεις... και κατόπιν νά αρχίσεις νά αποτυπώνεις τό σχέδιο και λίγο-λίγο νά απλώνεις τά χρώματα... τούς προπλάσμούς... και νά τά δουλεύεις...

Έτσι, μέσα από τήν άνυπαρξία αρχίζεις και αποτυπώνεις τήν ιστορία τής εισόδου όλων μας στήν αιωνιότητα... Πάντα όμως, μιά κρυφή σκέψη και μιά άγωνία τρώει τήν έγνοια του κάθε ζωγράφου: «θά πετύχει τό έργο;... θά είναι κατανοητό;... θά είναι ώραίο;... τί θά γίνει στό τέλος;...»... Και

τούτα τά έρωτήματα ακολουθούν κάθε γραμμή πού σέρνει... κάθε πινελιά... κάθε άναμονή νά στεγνώσει και νά «δέσει» τό χρώμα για νά δεχθεί έπάνω του κάποιο άλλο χρώμα...

Μιά Κυριακή μετά τό τέλος τής Λειτουργίας δύο παιδιά, πού ύπηρετούσαν στό ιερό σκαρφάηωσαν στή σκαλωσιά νά δοῦν από κοντά πώς ζωγραφίζταν ή Πηλαυτέρα τών Ουρανών και ό Σαρκωθείς Προαιώνιος Λόγος... Ό τρόπος πού έμειναν σιωπηλά μπροστά στήν Χώρα του Άχωρήτου... ό τρόπος πού κοιτούσαν για λίγα λεπτά τούτη τή ζωγραφιά... ήταν τό γιατρικό του ζωγράφου... Μέ μιās ή άγωνία του μετετρέπει σε γαλήνη... και μιιά βεβαιότητα άρχισε νά χαμογελά μέσα του... «**άμα τά παιδιά άγκαλιάζουν με τέτοιο βλέμμα τό θαῦμα τής Σαρκώσεως του Θεού... ύπάρχει έλπίδα... είμαστε σε καλό δρόμο... ό Θεός νά μάς βοηθήσει νά φθάσουμε στό τέλος!...**».

Αυτό τό βλέμμα στέλνω στήν άγάπη Σας ζητώντας τίς ευχές Σας, για μυριάδες άλλα βλέμματα πού σιωπηλά και άπεγνωσμένα ψάχνουν τό δικό τους ζωγράφο για νά αποτυπώσει στις καρδιές τους τό θαῦμα του Θεού, πού έγινε άνθρωπος για νά χαρίσει σ' όλους «**κομμάτια όλοκάθαρων ουρανών**»...

«**Δείθητε οῦν του Κυρίου του θερισμού...**» ύπερ ήμών, άδελφοί άγιοι, κατά τήν Έπιφάνειαν του Κυρίου...

† ό Καμερούν Γρηγόριος
ικέτης πάντων ύμών

12

Ἐρωταποκρίσεις

περί

Ὁρθόδοξης

Μαρτυρίας

καί Λατρείας

Γιά τήν καταγραφή:
Α. Δ. Κοντογιαννακοπούλου

Τήν Δευτέρα 5 Σεπτεμβρίου κατόπιν προσκλήσεως ἀπό μιά προτεσταντική θεολογική σχολή (μεταπτυχιακό τμήμα), πού βρίσκεται ἔξω ἀπ' τήν Σεούλ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας π. Ἀμβρόσιος ἔδωσε δύο διαλέξεις σέ 35 μεταπτυχιακούς φοιτητές, ὅλοι πάστορες. Τά μαθήματα, στά πλαίσια τῶν ὁποίων δόθηκαν οἱ διαλέξεις, ἦταν ἡ Ἱεραποστολική καί ἡ Λειτουργική. Καταγράψαμε, κατά τό μεγαλύτερο μέρος, τή συζήτηση πού ἀκολούθησε μετά ἀπό κάθε μία διάλεξη καί τήν παραθέτουμε κατωτέρω, γιατί πιστεύουμε ὅτι τόσο τά θέματα πού θίγονται ὅσο καί ὁ τρόπος μεταδόσεως τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας στήν Κορέα παρουσιάζουν ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον.

Α'

1η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Πώς κατανοείτε τήν ιεραποστολή στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία;*

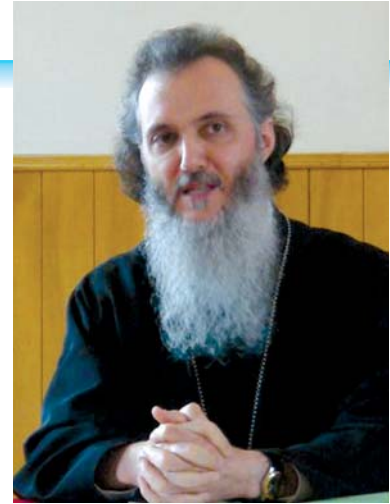
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Κατ' ἀρχάς ὁ ὅρος «ιεραποστολή» δέν ἐκφράζει τό πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Τόν χρησιμοποιοῦμε συγκαταβατικά ἐπειδή ἔχει ἐπικρατήσει διεθνῶς. Ἀντ' αὐτοῦ προτιμοῦμε τόν ὅρο «μαρτυρία». Ὁ ὅρος ιεραποστολή, πού εἶναι δημιούργημα τῆς δυτικῆς θεολογίας, δέν βρίσκεται στήν Ἁγία Γραφή, ἐνῶ ἀντίθετα ὁ ὅρος μαρτυρία ἀπαντᾶται πολλῆς φορές. Τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου δέν σημαίνει: ἰλέγω ὦραϊα λόγια γιά τόν Χριστό, ἀλλά δίνω καθημερινῶς μαρτυρία γιά τόν Χριστό μέ

τό λόγο καί τή σιωπή μου, μέ τά ἔργα καί τό παράδειγμά μου. Καί ἐπιπλέον, ἂν χρειαστεῖ, μαρτυρῶ γιά τόν Χριστό, δηλαδή χύνω καί τό αἷμα μου γιά τόν Χριστό, ὅπως τό ἔπραξαν ἑκατομμύρια Μάρτυρες καί Ὁμολογητές τῆς πίστεως.

2η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Ποιά εἶναι ἡ γνώμη σας γιά τόν προσηλυτισμό;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θεωροῦμε τόν προσηλυτισμό μεγάλη ἀμαρτία, γιατί δέν σέβεται τόν ἄνθρωπο. Καταπατεῖ τό πολῦτιμο θεϊκό δῶρο τῆς ἐλευθερίας του καί ὑποβιβάζει τήν προσωπικότητά του. Προσηλυτισμός σημαίνει ὅτι ἐπιβάλλω στόν ἄλλο τό πιστεύω μου μέ θεμιτά καί ἀθέμιτα μέσα, ἐνῶ μαρτυρία περί Χριστοῦ σημαίνει ἀγωνίζομαι

νά ζω κατά Χριστόν καί ἐπαναλαμβάνω μέ τό λόγον καί τή ζωή μου τό διαχρονικό «ἔρχου καί ἴδε» τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου πρὸς τόν ὁποιοδήποτε καλοπροαίρετο «Ναθανάηλ» - «πλησίον» μου. Τά ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἀπό τόν προσηλυτισμό στίς λεγόμενες ἱεραποστολικές χώρες ἐκ μέρους τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, τά ὁποῖα γευόμαστε μέχρι σήμερα, δέν ἀφήνουν, νομίζω, κανένα περιθώριο γιά τήν μὴ ὀριστική καταδίκη τῆς προσηλυτιστικῆς τακτικῆς.

3η ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιά διαδικασία ἀκολουθεῖται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία προκειμένου νά ἐργασεῖ κάποιος ἱεραποστολικά;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία οἱ διάκονοι τοῦ Εὐαγγελίου δέν εἶναι αὐτόκλητοι, ἀλλὰ ἐτερόκλητοι. Μ' ἄλλα λόγια δέν ἀποφασίζει κάποιος μόνος του νά ἐργασεῖ ἱεραποστολικά, ἀλλὰ τόν ἀποστέλλει ἡ Ἐκκλησία. Ἡ ὑπακοή στήν Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ψυχοσωτήρια ὁδός. Ἐάν θυμηθοῦμε π.χ. τήν περίπτωση τῶν ἀποστόλων Βαρνάβα καί Παύλου θά δοῦμε ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα τοὺς ἐξέλεξε καί ἡ Ἐκκλησία μέ προσευχή καί νηστεία τοὺς ἀπέστειλε στό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ (Πράξ. 13,3). Καί αὐτοί ὅταν ἐπιστρέφουν στά Ἱεροσόλυμα ἀναφέρουν στήν ἀποστέλλουσα Ἐκκλησία «ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν» (Πράξ. 15,4).

Τό θέμα αὐτό ἔχει τεράστια θεολογική σημασία γιά τήν διάδοση τῆς ὀρθῆς πίστεως καί τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐάν ὁ καθένας ἐνεργεῖ κατά τή γνώμη του καί τήν ἐπιθυμία του, τότε κινδυνεύει καί ἡ πίστη καί ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Στό σημεῖο αὐτό, ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς ἀναφέρω τό ἐξῆς περιστατικό: Κάποτε συνταξίδεψα ἀεροπορικῶς ἀπό τήν Ἀμερική γιά τήν Ἑλλάδα μέ μιά ἀμερικανίδα αὐτοαποκαλούμενη ἱεραπόστολο. Ὅταν τήν ρώτησα γιατί διάλεξε τήν Ἑλλάδα ὡς τόπο ἱερα-

ποστολῆς, μοῦ εἶπε ὅτι θαυμάζει πολύ τοὺς Ἕλληνας, ἐπειδὴ γνωρίζει πολλὰ γιά τήν ἐνδοξη ἀρχαία ἱστορία τους, καί γι' αὐτό ἔχει μεγάλο ζῆλο νά τοὺς κάνει Χριστιανούς.

–Γνωρίζετε σέ τί πιστεύουν οἱ Νεοέλληνες; τήν ρώτησα.

–Βεβαίως, στοὺς δώδεκα θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου! μοῦ ἀπάντησε.

–Ἔχετε, τῆς εἶπα, ὅτι 2.000 χρόνια πρὶν ἀπὸ σᾶς κάποιος ἄλλος ἀπόστολος, ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος πῆγε στήν Ἑλλάδα καί κήρυξε τό Χριστιανισμό; Καί ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἔχουν μιά ἀδιάκοπη χριστιανική ὀρθόδοξη παράδοση;

Τέτοια εὐτράπελα καί πολύ χειρότερα συμβαίνουν ὅταν πίσω ἀπὸ τόν κάθε αὐτόκλητο ἱεραπόστολο δέν ὑπάρχει ἡ ἀποστέλλουσα Ἐκκλησία.

4η ΕΡΩΤΗΣΗ: Κατηγορήσατε τήν κυρία ἀπὸ τήν Ἀμερική, πού πῆγε γιά ἱεραποστολή στήν Ἑλλάδα. Ἔσεῖς γιατί ἤρθατε στήν Κορέα; Τό ἴδιο δέν κάνετε καί σεῖς;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὁχι, δέν κάνω τό ἴδιο. Καί οὔτε κατηγορήσα τήν κυρία. Ἀπλῶς ἀνέφερα τό περιστατικό γιά νά δείξω τί μπορεί νά συμβεῖ ἐάν τό ἱεραποστολικό ἔργο τοῦ καθενός δέν ἔχει σωστές ἐκκλησιολογικές βάσεις. Γνωρίζετε καλύτερα ἀπὸ ἐμένα ὅτι στήν Κορέα ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ὄχι μόνον μὴ Χριστιανῶν ἀλλὰ καί ἀθρήσκων. Ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιά χώρα μέ δύο χιλιάδες χρόνια χριστιανικῆς ἱστορίας καί μέ ποσοστὸ πάνω ἀπὸ τό 90% Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν. Ἐάν ἡ Κορέα ἦταν μιά χριστιανική χώρα δέν θά μέ ἔστελνε τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στήν Κορέα.

←
Ὁ Σεβασμιώτατος μέ τοὺς μεταπτυχιακοὺς φοιτητὲς τῆς προτεσταντικῆς θεολογικῆς σχολῆς.

Γιά νά γίνω πιό σαφής επιτρέψτε μου νά προσθέσω καί τό ἐξῆς: Στό πανεπιστήμιο πού διδάσκω οἱ γονεῖς μιᾶς φοιτήτριάς μας βρίσκονται στήν Ἑλλάδα ὡς αὐτόκλητοι ιεραπόστολοι. Καί μάλιστα διάλεξαν ὡς τόπο ιεραποστολικῆς δράσης τό ἱερό νησί τῆς Πάτμου! Τό νησί τῆς Ἀποκαλήψεως, στό ὁποῖο τά ἴχνη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τῆς ἀγάπης Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἶναι ἀκόμη ὀλοζώντανα. Στό νησί αὐτό, στό ὁποῖο ἔζησαν καί ἔδρασαν μεγάλοι χριστιανοί ἅγιοι, ὑπάρχουν ἀναρίθμητες ἐκκλησίες καί μοναστήρια, καί πού ἡ ὀρθόδοξη πίστη τῶν κατοίκων του ἔχει τίς ρίζες της στήν ἀποστολική ἐποχή. Ἀναρωτιέται κανεῖς τί μποροῦν νά διδάξουν στούς Ὀρθόδοξους κατοίκους τοῦ νησιοῦ γιά τόν Χριστό δύο Κορεάτες, πού ἔγιναν Χριστιανοί πρῖν ἀπό κάποια χρόνια; Δέν νομίζετε ὅτι δέν εἶναι τίμιο νά προσπαθεῖς νά ἀλλιάξεις τήν πίστη ἀνθρώπων πού κουβαλοῦν μέσα στό DNA τους μιά παράδοση εἴκοσι αἰώνων; Ὅπως τίμιο δέν ἦταν καί αὐτό πού ἔπραξε ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία τή δεκαετία τοῦ '90, μετά τήν πτώση τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, στή Ρωσία. Ἀμέσως ἔτρεξαν οἱ Οὐνίτες νά κάνουν ὑπουλιὰ τοὺς Ρώσους, μέ τήν μακραίωνη ὀρθόδοξη παράδοσή τους, Ρωμαιοκαθολικούς. Ἐάν κάποιος ἐπιθυμεῖ νά κάνει ιεραποστολή ἄς στραφεῖ σέ ἄλλες μὴ χριστιανικές χώρες.

5η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Θά θέλατε νά μᾶς μιλήσετε γιά τό πρόσωπο τοῦ ιεραποστόλου;*

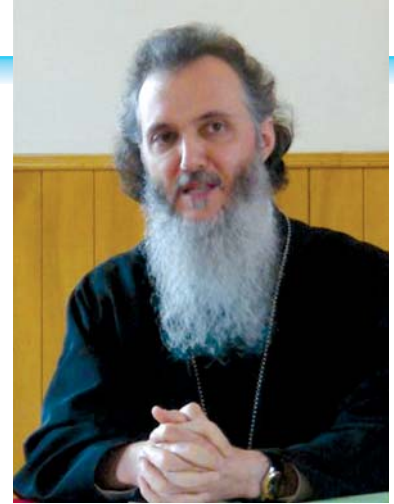
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ἀπαντώντας στήν πολὺ οὐσιαστική ἐρώτησή σας, θά προσπαθῶ νά ἐξηγήσω πολὺ σύντομα ποιός εἶναι θεωρητικά ὁ ἰδεώδης τύπος ιεραποστόλου. Χωρίς, βέβαια, νά ὑποστηρίζω ὅτι τό δέον συμβαδίζει πάντοτε μέ τήν πράξη. Ὁ ἐργαζόμενος, λοιπόν, στό ιεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας θά πρέπει νά ἔχει ὡς πρότυπό του τόν Χριστό καί ὄσους ἀκολουθήσαν τά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τοὺς Ἁγίους. Ὁ ιεραπόστολος πρέπει ἀναμφίβολα νά εἶναι πρόσωπο μέ πολλὰ προσόντα, τό κυριώτερο ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τό νά εἶναι ἀνθρωπος ἀγωνιζόμενος κατά τῶν παθῶν του. Ἡ κάθαρση γιά τήν ἀπόκτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος εἶναι τό πρῶτο βῆμα. Καί ἀπό τήν

κάθαρση προχωρεῖ κανεῖς μετά στό φωτισμό καί στή θέωση. Δέν μπορεῖς νά μεταδώσεις στόν ἄλλο τίποτε πού δέν ἔχεις. Γιά νά δώσεις μαρτυρία γιά τόν Χριστό πρέπει ἀπαραιτήτως νά ἔχεις ἐσύ ὁ ἴδιος γευθεῖ τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ στή ζωή σου.

6η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Ποιά εἶναι ἡ ιεραποστολική μέθοδος τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἀκολουθοῦμε τήν πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὅπως τή βρίσκουμε ἀποτυπωμένη στό βιβλίο τῶν Πράξεων. Οἱ Ἀπόστολοι ὅταν εἶδαν πῶς οἱ πολλοί φροντίδες γιά τή διακονία τῶν τραπεζῶν τοὺς «ἔκλεβαν» τό χρόνο ἀπό τό κύριο ἔργο τους, τότε συνεκάλεσαν τό «πλήθος τῶν μαθητῶν», τοὺς ὑπέδειξαν νά ἐκλέξουν ἑπτὰ διακόνους καί γιά τόν ἑαυτό τους ἀνακοίνωσαν σέ ὄλους τήν ἐξῆς εἰλημμένη ἀπόφαση: «ἡμεῖς δέ τῇ προσευχῇ καί τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσωμεν» (Πράξ. 6,4). Μ' ἄλλα λόγια ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀκολουθώντας τήν ἀποστολική παράδοση προτάσσει τοῦ κηρύγματος τή λατρεία. Αὐτό μπορεῖ κανεῖς εὐκόλῃ νά τό διακρίνει ἐάν ἐπισκεφθεῖ μιά λατρευτική σύναξη σέ ὀρθόδοξο ναό καί ἀντίστοιχα ἕναν προτεστάντικο εὐκτήριο οἶκο. Ἡ ἔμφαση στή σύναξη τῶν ὀρθοδόξων δίδεται στή λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ στοὺς προτεστάντες στό κήρυγμα. Γι' αὐτό ἀκοῦμε συχνά ἀπό προτεστάντες πού γνώρισαν τήν Ὀρθοδοξία ὅτι «στὶς συνάξεις μας ἀκούγαμε πολλὰ λόγια, ἐνῶ στόν ὀρθόδοξο ναό προσευχόμαστε πολὺ καί ἀκοῦμε λίγα».

Ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, τό ἱερό εὐαγγέλιο, τό ὁποῖο ἔχουμε πάντοτε στό κέντρο τῆς Ἁγίας Τράπεζας, γιά νά μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πρέπει νά εἶναι στό κέντρο τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας, τό διδασκόμαστε κατά τῆ θ. Λατρεία μέ τρεῖς τρόπους: Πρῶτον τό διαβάζουμε. Σέ κάθε ἱερῇ Ἀκολουθία ἀναγινώσκονται ἀγιογραφικά ἀναγνώσματα. Ἰδιαίτερος σέ κάθε θ. Λειτουργία ἀκοῦμε τό λόγο τοῦ Θεοῦ ἀπό τό ἀποστολικό καί τό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα καί ἀπό τό θ. Κήρυγμα πού ἀκολουθεῖ. Δεύτερον τό ψάλλουμε. Οἱ θαυμάσιοι θεολογικότετοι ὕμνοι τῆς

ὀρθόδοξης ἡπατρείας στήν πλειονότητά τους εἶναι κατὰμεστοι ἀπό ἔμμεσες ἢ ἄμεσες ἀγιογραφικές ἀναφορές. Σέ πολλῆς περιπτώσεις μάλιστα, μέ τήν ἀντιπαρβολή τῶν κειμένων διαπιστώνεται ὅτι ὀρισμένοι ὕμνοι εἶναι κατά λέξη παράθεση τοῦ βιβλικοῦ κειμένου. Μ' ἄλλα λόγια ἔχουμε «μελοποιημένο» τό κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καί τρίτον τό βλέπουμε. Βλέπουμε τό Εὐαγγέλιο στίς ὀρθόδοξες εἰκόνες. Δηλαδή οἱ εἰκόνες εἶναι ἓνα «εἰκονογραφημένο» Εὐαγγέλιο. Ἐάν π.χ. προσέξουμε τήν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος θά διαπιστώσουμε ὅτι ὁ ἀγιογράφος μέ τά σχέδια καί τά χρώματα ἐπαναλαμβάνει εἰκονογραφικά τά λόγια τῶν εὐαγγελιστῶν, οἱ ὁποῖοι περιγράφουν τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως. Συμπερασματικά λέμε ὅτι στή ἡπατρεία τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας διαθέτουμε ἓνα ἄριστο ὀπτικοακουστικό σύστημα τῆς εὐαγγελικῆς διδασχῆς.

7η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Εἶπατε πῶς στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ ἡπατρεία προηγείται τοῦ κηρύγματος. Ὅμως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στόν Ἄρειο Πάγο ἔκανε μόνο κήρυγμα.*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μιλώντας γιά πρώτη φορά στούς Ἀθηναίους εἰδωλοήατρεις ἦταν λογικό νά ἀρχίσει μέ τό κήρυγμα περί τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ». Σέ ποιό Θεό νά προσευχόταν μέ τοῦς εἰδωλοήατρεις; Σ' ἄλλες ὁμως περιπτώσεις, ὅπως μᾶς διδάσκουν οἱ Πράξεις, οἱ Ἀπόστολοι ἀκολουθοῦσαν τήν ἱεραποστολική μέθοδο τῆς ἡπατρείας μετά κηρύγματος. Οἱ συνάξεις τους εἶχαν ὡς κύριο σκοπό τήν «κλήση τοῦ ἄρτου» καί τή διδασχῆ.

Β'

8η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Μᾶς μιλήσατε διά πολλῶν γιά τή ἡπατρεία καί τό κέντρο της, πού εἶναι, ὅπως εἶπατε, ἡ θ. Εὐχαριστία. Πῶς πιστεύετε ὅτι ὁ ἄρτος καί ὁ οἶνος εἶναι σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πιστεύουμε ὅτι τό μεγαλύτερο ἔργο πού τελεῖται ἐπί τῆς γῆς εἶναι ἡ θ. Λειτουργία. Κι αὐτό γιατί κατά τή θ. Εὐχαριστία ζοῦμε τήν τέλεση τοῦ Μ. Δείπνου γιά τήν ἀπολήτρωση

τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅπως τότε στό ὑπερῶ των Ἱεροσολύμων ὁ Χριστός παρέδωσε τό Σῶμα Του καί τό Αἷμα Του στούς Μαθητές του, ἔτσι καί σέ κάθε θ. Λειτουργία ὁ ἴδιος ὁ Χριστός εἶναι ἀοράτως παρών ὑποστατικῶς καί οὐδιωδῶς ὡς θύμα καί θύτης καί μεταδίδει τό Σῶμα Του καί τό Αἷμα Του στούς βαπτισμένους πιστούς, πού κατέχουν τήν θέση τῶν Ἀποστόλων. Καί βεβαίως ὅσοι μεταλαμβάνουν τή θ. Κοινωνία πιστεύουμε ὅτι κοινωνοῦμε αὐτό τό τίμιο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ «eis ἄφεισιν ἀμαρτιῶν καί eis ζωὴν αἰώνιον». Ὅχι συμβολικά, γιατί ὁ Χριστός δέν εἶπε κατά τό Μ. Δείπνο στούς Μαθητές Του «Λάβετε, φάγετε, αὐτό εἶναι σάν τό σῶμα μου», ἢ «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, αὐτό εἶναι σάν τό αἷμα μου», ἀλλά «τοῦτό ἐστι τό Σῶμά μου» καί «τοῦτό ἐστι τό Αἷμά μου».

9η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Δηλαδή αὐτό πού κάνουμε ἐμεῖς στή ἡπατρεία μας δέν εἶναι τίποτε;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ἡ μεγάλη διαφορά μεταξύ τῆς ὀρθόδοξης ἡπατρείας καί τῆς δικῆς σας ὑφίσταται στό γεγονός ὅτι στή δική σας ἡπατρεία γίνεται μιά φανταστική ἀναπαράσταση τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή μιά εἰκονική πράξη τοῦ Μ. Δείπνου. Ἀντίθετα στήν ὀρθόδοξη θ. Λειτουργία καθίστανται παρόντα ὁ Μ. Δείπνος, ἡ Σταύρωση καί ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, καί ὁ Χριστός δίδεται «πάλιν καί πολλῶν» «eis βρῶσιν καί πόσιν» τῶν πιστῶν, «πάντοτε ἐσθιόμενος καί μηδέποτε δαπανώμενος». Τήν παράδοση τῆς τέλεσεως τοῦ Μ. Δείπνου παρέλαβαν ἀπό τόν Κύριον

οι ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ὁποῖοι τὴν παρέδωσαν στοὺς μαθητὲς τους κι αὐτὴ τὴν παράδοση τὴν συνεχίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέχρι σήμερα ἀδιαλείπτως. Στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὑπάρχουν ἀμύπητες ἀναφορὲς ἀπὸ τὴν περίοδο τῶν διωγμῶν καὶ τῶν κατακομβῶν, πού μαρτυροῦν τὸ ζῆλο τῶν πρώτων Χριστιανῶν καὶ τοὺς κινδύνους πού ἀψηφοῦσαν προκειμένου νὰ συμμετάσχουν στὶς εὐχαριστιακὲς συνάξεις γιὰ νὰ κοινωνήσουν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

Γιὰ μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους εἶναι ἀκατανόητο τὸ πῶς ἐρμηνεύει ἡ προτεσταντικὴ θεολογία ἀγιογραφικὰ χωρία, πού μιλοῦν σαφέστατα περὶ τοῦ οὐράνιου ἼΑρτου, ὅπως π.χ. αὐτὰ πού περιέχονται στὸ κεφ. 6 τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ὁ Χριστὸς τὸ εἶπε μὲ τρόπο ἀπόλυτο: «Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ» (Ἰω. 6,54) καὶ «ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ» (Ἰω. 6,56). Ὅπως τὸ σῶμα μας ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ πραγματικὴ καὶ ὄχι συμβολικὴ τροφή καὶ πόση γιὰ νὰ συντηρηθεῖ στὴ ζωὴ, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ μας ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ μὴν πεθάνει πνευματικά. Δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε οὔτε σ' αὐτὴν οὔτε στὴν ἄλλη ζωὴ ἐάν δὲν φάμε τὴ Σάρκα καὶ δὲν πιούμε τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος ἴσως νὰ ἀκούγεται σκληρός. Ἐὰν θυμηθοῦμε ὅμως ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς ἔπαψαν νὰ ἀκολουθοῦν τὸν Χριστὸ μετὰ ἀπὸ ὅσα τοὺς τόνισε γιὰ τὴ Σάρκα καὶ τὸ Αἷμα Του. Καὶ ἀπευθυνόμενος στοὺς δώδεκα τοὺς εἶπε: «Μὴ καὶ ἡμεῖς θέλετε ὑπάγειν;» (Ἰω. 6,67). Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνει καὶ σὲ ὅλους ὅσοι σήμερα θέλουν νὰ εἶναι Χριστιανοί, ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ πιστέψουν καὶ νὰ ἐγκοιμηθοῦν ὁλόκληρη τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ.

10η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Μόνο μὲ τὸ κήρυγμα δὲν σώζεται ὁ ἄνθρωπος; Γιατί ἐπιμένετε τόσο πολὺ στὸ θέμα τῆς λατρείας;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τὸ σωτηριολογικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλη-

σίας δὲν ἐξαντλεῖται μόνο μὲ τὸ κήρυγμα. Ἀκούοντας κάποιος τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ λέγοντας «εἶμαι σεσωσμένος» δὲν σημαίνει ὅτι ἔχει ἤδη σωθεῖ. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐκτὸς ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ μυστηριακὴ ζωὴ. Συμμετέχοντας ὁ ἄνθρωπος στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἀγιάζεται καὶ θεώνεται. Ἡ μετάδοση π.χ. τῆς θ. Κοινωνίας στοὺς πιστοὺς γίνεται «eis ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον». Οἱ πιστοὶ μὲσω τῆς θ. Εὐχαριστίας ἐνώνονται μυστικά μὲ τὸν Χριστὸ καὶ γίνονται «θεῖας κοινωνοὶ φύσεως» (Β' Πέτρ. 1,4). Τί ἄλλο εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου πέρα ἀπ' αὐτὸ;

11η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Πῶς μπορεῖτε νὰ μᾶς ἐξηγήσετε τί εἶναι Μυστήριο;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Εἶναι δύσκολο νὰ πιστέψει κανεὶς στὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐάν δὲν κατανοήσει πρῶτα τί σημαίνει ἡ λέξη «Μυστήριο». Μυστήριο εἶναι κάτι πού τὸ βλέπουμε νὰ τελεῖται ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατο στὸν ἀνθρώπινο νοῦ νὰ καταλάβει τὸ πῶς τελεῖται. Ἐάν καταλαβαίναμε τὸν τρόπο τελέσεως τοῦ Μυστηρίου τότε δὲν θά ἦταν Μυστήριο, ἀλλὰ μιά συνηθισμένη καθημερινὴ ἀνθρώπινη πράξη.

Λέμε π.χ. ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Τριαδικός. Σὰς ἐρωτῶ: Ποίος ἀπὸ μᾶς καταλαβαίνει τὸ Μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος; Τρία Πρόσωπα, μία Οὐσία! Τὸ Μυστήριο αὐτὸ κρινόμενο μὲ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ εἶναι παράλογο. Ἐάν τὸ δεῖ ὅμως κανεὶς μὲ τὴ διάσταση τῆς Πίστεως τότε καταλαβαίνει ὅτι δὲν εἶναι παράλογο, ἀλλὰ ὑπέρηλογο. Ποίος μπορεῖ νὰ καταλάβει τί εἶναι ὁ Θεός; Ποιὰ εἶναι, δηλαδή ἡ Οὐσία τοῦ Θεοῦ; ΚΑΝΕΙΣ! Καὶ ὅμως πιστεύουμε στὸν Θεό. Ὅχι γιατί τὸν καταλαβαίνουμε, ἀλλὰ γιατί αισθανόμαστε μυστικά τὴν παρουσία Του καὶ γευόμαστε καρδιακὰ τὴν ἀγάπη Του. Δηλαδή μπορούμε νὰ καταλάβουμε τίς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, ὅπως πολὺ ὠραῖα θεολόγησαν μεγάλοι πατέρες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ὄχι ὅμως καὶ τὴν Οὐσία Του. Ἐὰν δοῦμε στὴ Γραφὴ τί εἶπε ὁ Θεός στὸ Μωυσῆ ὅταν ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τοῦ δείξει τὴ δόξα Του: «ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τὴ δόξα μου... οὐ δυνήσῃ

ιδεῖν μου τό πρόσωπον οὐ γάρ ἴδῃ ἄνθρωπος τό πρόσωπόν μου καί ζήσεται...» (Έξ. 33,18-20). Τό ἴδιο συμβαίνει μέ ὄλα τά θέματα τῆς πίστεως, πού ὑπερβαίνουν τούς φυσικούς νόμους. Τά «βλέπουμε χωρία νά τά βλέπουμε», «τά γνωρίζουμε χωρίς νά τά γνωρίζουμε» γιατί ὄλα εἶναι τυλιγμένα μέσα στόν «θεῖο γνόφο» (Γρηγ. Νύσσης). Τά ζοῦμε καί συμμετέχουμε σ' αὐτά μόνον μέ τή δύναμη τῆς Πίστεως. Ἐάν ἐπιμένουμε νά πιστεύουμε μόνο σέ ὄσα κατανοοῦμε μέ τήν πεπερασμένη λογική μας τότε στενεύουμε ἀφάνταστα τόν πνευματικό μας ὀρίζοντα καί τελικῶς δέν μπορούμε νά εἶμαστε Χριστιανοί. Γιατί σέ τελευταία ἀνάληψη «πίστις ἐστι ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων» (Έβρ. 11,1). Καί βέβαια ἡ πίστη προϋποθέτει ἀληθινή ταπείνωση, μέ τήν ὁποία προσεληκούμε τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Γιατί «ὁ Θεός ὑπερνήφαιος ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδωσι χάριν» (Ίακ. 4,6). Ὁ ταπεινός, πού ἐμπιστεύεται τόν Θεό περισσότερο ἀπό τή λογική του, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, μπορεί νά καταλάβει τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

12η ΕΡΩΤΗΣΗ: Πῶς μπορεῖ κάποιος νά σπουδάσει στήν Κορέα ὀρθόδοξη θεολογία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ἐπειδή ἡ ὀρθόδοξη θεολογία εἶναι σχεδόν ἄγνωστη στήν Κορέα, γι' αὐτό ἡ Ὀρθόδοξη Μητρόπολι Κορέας προσπαθεῖ νά ἰδρύσει μιὰ Ὀρθόδοξη Θεολογική Σχολή, πού θά εἶναι ἡ πρώτη ὄχι μόνο στήν Κορέα, ἀλλῆ καί σ' ὄλόκληρη τήν Ἀνατολική Ἀσία, προκειμένου νά δώσει τή δυνατότητα σέ ὄποιον ἐπιθυμεῖ νά ἔχει πρόσβαση στόν πολῦτιμο αὐτό θησαυρό. Εὐχηθεῖτε ἡ ἐπιθυμία μας αὐτή νά γίνει σύντομα πραγματικότητα πρὸς δόξαν Θεοῦ.

[Οἱ δύο διαλήξεις, πού μέ τίς ἐρωταποκρίσεις διήρκεσαν τρεῖς καί πλεόν ὤρες (μέ ἕνα δεκάλεπτο ἐνδιάμεσο διάλειμμα) τελείωσαν μέ τόν ἐξῆς ἐπίλογο:]

Ἀγαπητοί μου, πρὶν νά ἐγκαταλείψω τό βῆμα θά ἤθελα πρῶτον νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τήν εὐγενική πρόσκλησή σας καί γιά τίς ἐξαιρετικά εὐστοχες ἐρωτήσεις σας. Δεύτερον ζητῶ συγνώμη γιατί ἐνδεχομένως κάποιος νά ἐνοχλήθηκε ἀπό τίς ἀπαντήσεις πού δόθηκαν. Πρόθεσή μου δέν ἦταν νά θίξω κανέναν. Ἐπειδή πιστεύω ὅτι γιά νά εἶναι ἕνας διάλογος οὐσιαστικός καί καρποφόρος (κανένας νομίζω δέν ἤρθε ἐδῶ σήμερα γιά νά ἀκούσει κενές βαττολογίες χάνοντας τό χρόνο του), πρέπει ὁπωςδήποτε νά πρυτανεύει ἡ εἰλικρίνεια καί ἡ ἀγάπη, γι' αὐτό σᾶς εἶπα αὐτά πού πιστεύω μέ τήν γλῶσσα τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀγάπης. Τό «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ» (Έφες. 4,15) καί τό «γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν, καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ίω. 8,32) ἦταν τό ἀγιογραφικό ὑπόβαθρο τῶν σκέψεών μου. Καί τέλος θέλω νά προσθέσω πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεως ὅτι δέν σᾶς εἶπα ὅτι ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι εἶμαστε ὄλοι ἅγιοι. Στόχος μας, βεβαίως, εἶναι ἡ ἀγιότητα καί γι' αὐτήν ἀγωνιζόμαστε. Ὅμως τί κάνει ὁ καθένας στήν προσωπική του ζωή, αὐτό θά τό κρίνει ὁ Θεός. Αὐτό πού προσπάθησα νά σᾶς πῶ εἶναι ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι ἔχουμε τήν ὀρθή Πίστη. Συνεχίζουμε τήν Πίστη τῆς μίας ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας, ἔχοντες κατά νοῦν τήν ἀποστολική παραγγελία: «Ἀδελφοί, στήκετε, καί κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ᾗς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν» (Β' Θεσ. 2,15).
Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς.

Περί τῶν ἀρχαίων καί τῶν –(ἐν Ἀφρικῇ)– νέων Ἐκκλησιῶν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας

Ἐπισκόπου Γρηγορίου
Μητροπολίτου Καμερούν

Σίς γνωστές δυσκολίες τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου πολλοί κατά καιροῦς ἔχουν διατυπώσει διάφορες ἀπόψεις εἴτε γραπτές εἴτε προφορικές μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ γράφων.

Δέν εἶναι ἐπίσης, λίγοι καί αὐτοί πού ἔχουν σιωπήσει ἀποδεχόμενοι ὀλοκληρωτικά τήν κοινή ἀδιαφορία σάν μιά κρίση τῶν καιρῶν.

Ἐπῆρξαν ὁμως ποτέ ἐποχές χωρίς ἀδιαφορία στά θέματα τῆς πίστεως;

Εἶναι ἄραγε, ἡ πίστις κάτι πού καθορίζεται ἀπό τή γενική ροή καί τά σκαμπανεβάσματα τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου;

Ἡ ἱστορία τοῦ κατά καιροῦς διωκομένου εὐαγγελικοῦ τρόπου ζωῆς ἔχει δείξει τό ἀντίθετο καί αὐτό ὀφείλεται στό «*παράδοξον τοῦ κηρύγματος*».

«*Κηρύττομεν Ἰησοῦ Χριστόν καί τοῦτον ἐσταυρωμένον*», ταφέντα καί ἀναστάντα κατά τās Γραφάς.

Παρ' ὅσες ὁμως, τίς κατά καιροῦς προσπάθειες ὄλων τῶν ἱεραποστόλων ἡ κατάσταση δέν ἔχει ἀλλιάξει ἐδῶ καί χρόνια... καί ἀναρωτιώμαστε: «*Τί ἄραγε νά φταίει;*».

Ἐπειδή κατά καιροῦς, διάφοροι ἱεραπόστολοι, ἔχουμε ἀντιμετωπιστεῖ μέ δυσπιστία καί καχυποψία ἀκόμα καί ἀπό ἀνθρώπους πού ἔχουν ταχθεῖ νά ὑπηρετοῦν τόν Εὐαγγελισμό τῶν Ἐθνῶν, ἐργαζόμενοι στά μετόπισθεν, αὐτό μᾶς βάζει σέ πολλές σκέψεις κατά πόσο σωστά εἶναι πληροφορημένοι περὶ ἱεραποστολῆς οἱ ἀνθρώποι αὐτοί καί γιατί ἡ ἐπαρχιακή καί ἐλληλική ἐκκλησιολογία τους δέν τοὺς προαγάγει ἀλλή τούς κρατᾶ συνεχῶς στά ὅρια ἐνός πηλασματικοῦ κελύφους οὐδόπως ἰσχυροτέρου αὐτοῦ τοῦ αὐγοῦ.

Παρακολουθοῦσα πρὶν ἀπό τρία χρόνια ἕνα ἀφιέρωμα ἐνός γαλλικοῦ καναλιοῦ σέ ἕνα Ρωμαιοκαθολικό ἱεραποστολικό Τάγμα πού εἶχε ἐργαστεῖ στήν πλειοψηφία του στήν Κεντροδυτική Ἀφρική σέ κράτη πού ἀνῆκαν μέχρι τό 1960-64 στίς Γαλλικές Ἀποικίες.

Οἱ γηραιοί Ρωμαιοκαθολικοί ἱεραπόστολοι μιλοῦσαν γιά τίς ἐμπειρίες τους καί τίς ἀναμνήσεις στή σιωπή τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀββαείου πού φιλο-

ξενοῦσε τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς τους κάπου στή Β. Γαλλία.

Θά σταθῶ στό πῶς περιέγραψαν τήν ἀπόφασή τους νά ἐνταχθοῦν στό συγκεκριμένο Τάγμα καί νά ἀφιερῶσουν τή ζωή τους στήν ἱεραποστολή τῆς Κεντροδυτικῆς Ἀφρικῆς. Καί οἱ τέσσερις ἐν ζωῇ ἐναπομείναντες ἱεραπόστολοι ἦταν συνομήλικοι καί οἱ τέσσερις περιέγραψαν σχεδόν τό ἴδιο ξεκίνημα. Ἦταν μαθητές τοῦ γυμνασίου σέ Ἐκπαιδευτήρια πού ἀνῆκαν στό συγκεκριμένο Τάγμα στή Γαλλία. Φυσικά ὑπῆρχε μιᾶ ἔμφαση καί στή Θεολογική παιδεία μέ παράλληλη ὑποχρεωτική συμμετοχή στή λειτουργική ζωή.

Κάποια στιγμή ἔφθασε στό σχολεῖο ἓνας φλογερός ἱεραπόστολος ἀπό τήν Ἀφρική πού ἀνῆκε στό ἴδιο Τάγμα. Μίλησε σέ ὅλες τίς τάξεις τοῦ σχολεῖου περιγράφοντας μέ τά πιό ὁμορφα χρώματα τίς ἱεραποστολικές τους προσπάθειες. Τούς κινδύνους, τήν ὁμορφιά τῆς ἀφρικανικῆς γῆς, τήν ἀγαθότητα καί ἀπλότητα τῶν ἰθαγενῶν καί τό πόσο γρήγορα προσλαμβάνουν τό Εὐαγγελικό μήνυμα καί ζοῦν τή Χριστιανική ζωή.

Σάν ἀπόδειξη ὀλων αὐτῶν ἔγινε καί προβολή ἑνός πειραματικοῦ ντοκιμαντέρ πού ἔδειχνε διαβάσεις ἀπό ποτάμια μέ πιρόγες δίπλα σέ ἄγρια ζῶα, πού δέν ἐπιτίθεντο στούς ἱεραποστόλους, ἑκατοντάδες ἰθαγενεῖς νά δουλεύουν στίς καλλιέργειες καί μέ τό πού ἀκοῦν τόν χτύπο τῆς καμπάνας –*μιάς ζάντας αὐτοκινήτου γιά τήν ἀκρίβεια*– γιά τήν ἑσπερινή λειτουργία νά πετοῦν ἐπί τόπου τά ἐργαλεῖα τους καί νά συναγωνίζονται ποιός θά φθάσει πρῶτος στό χῶρο τῆς ὑπαίθριας λειτουργίας νά συμμετάσχει καί μετά χαρούμενος νά γυρίσει σπίτι του νά ξεκουραστεῖ καί νά μελετήσῃ τήν Ἁγία Γραφή καί πολλή ἄλλα ρομαντικά σκηνικά.

Στό τέλος ὁ φλογερός ἱεραπόστολος ἀφοῦ εἶχε συγκινήσει τούς μικρούς μαθητές τοῦ ἀπνύθουνε μιᾶ πρόσκληση: *«Ποιός βλέποντας αὐτό τό μικρό ντοκιμαντέρ αἰσθάνθηκε στήν καρδιά του νά ἀνάβῃ μιᾶ φλόγα νά βρισκόταν σέ αὐτά τά μέρη καί νά βοηθοῦσε τήν ἱεραποστολή;...»* καί συνέχισε: *«Ὅποιος αἰσθάνθηκε αὐτήν τή φλόγα ἔχει τήν κλήση ἀπό τόν*

Θεό καί θά πρέπει νά τό σκεφθεῖ πολύ καλά πρὶν ἀρνηθεῖ...». Φυσικά οἱ εὐαίσθητες νεανικές καρδιές βρέθηκαν σέ ἓναν ἐνθουσιασμό καί ἓνα δίλημμα πού ξεπέρασαν πολύ εὐκόλα καί δήλωσαν πάρα πολλοί τήν διάθεσή τους νά ἐνταχθοῦν στό Τάγμα καί νά δουλέψουν στήν Ἀφρική.

«...Βλέπαμε γιά πρώτη φορά μέρη ἐξωτικά, πανέμορφα, ἀνθρώπους χαμογελαστούς, ἀπλοῦς, ἐργατικούς, τίμιους νά μοιράζονται τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ πολύ εὐκόλα. Ὑπῆρχε καί τό στοιχεῖο τῆς περιπέτειας πού μιλοῦσε στήν καρδιά μας. Οὐσιαστικά θά συνεχίζαμε κατὰ κάποιον τρόπο τή ζωή τοῦ σχολεῖου μας καί αὐτό μᾶς φαινόταν ἤδη εὐκόλο. Εἶχαμε προσαρμοστεῖ σέ ἓνα τέτοιο εἶδος ζωῆς.

Ἔτσι παρά τίς ἀντιρρήσεις τῶν γονιῶν μας ἐνταχθήκαμε στό Τάγμα καί μετά ἀπό μιᾶ βασική ἐκπαίδευση ἀναχωρήσαμε μέ ἐνθουσιασμό γιά τήν Ἀφρική...».

Ἡ συνέχεια τῶν συνεντεύξεων χάνει τό ἐνθουσιαστικό στοιχεῖο...

«...Ἡ πραγματικότητα μᾶς προσγείωσε πολύ ἀπότομα καί πέρασαν χρόνια νά καταλάβουμε ὅτι, ὅσα εἶχαμε ἀκούσει ἀπό τόν φλογερό αὐτόν ἱεραπόστολο ἦταν πολύ ἐξιδανικευμένα καί ἄσχετα μέ τήν πραγματικότητα. Οἱ προϊστάμενοί μας μᾶς παρηγοροῦσαν καί μᾶς συμβούλευαν νά κάνομε ὑπομονή καί προσευχή...».

«...Πέρασαν ἐπίσης πολλὰ χρόνια γιά νά πιστέψουμε ὅτι τό ντοκιμαντέρ ἦταν σκηνοθετημένο εἰδικά γιά ἐμᾶς καί ὁ κόσμος τῆς Ἀφρικῆς ἦταν πολύ διαφορετικός ἀπό ὅ,τι εἶχαμε σχηματίσει στό μυαλό μας. Μερικοί ἐγκατέλειψαν τόν ἀγῶνα, κάποιοι ἄλλοι ἐκοιμήθησαν ἀπό τροπικές ἀσθένειες, κάποιοι ζήτησαν νά μετατεθοῦν σέ ἄλλα κράτη. Ἐμεῖς παραμείναμε, συνοδικά πενήντα χρόνια. Καταλάβαμε τέλος ὅτι, σημασία ἔχει ὁ ἀγῶνας καί ἡ Ἀφρική χρειάζεται ὄχι ἀπλᾶ ἀγῶνες ἀλλᾶ αὐτοθυσία».

Θά ἐντάσσαμε τήν ἱστορία αὐτή στήν προσπάθεια τῆς συγκεκριμένης ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, νά ἀποκτήσῃ τήν ἀριθμητική πλειοψηφία στίς ἀποικιοκρατούμενες χώρες τῆς Ἀφρικῆς ἄσχετα μέ τήν ποιότητα τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου, πράγμα πού, παρ' ὅλα τά ἐμφανή στοιχεῖα καί προβλήματα τοῦ χριστιανι-

σμού της Ἀφρικῆς σήμερα, παραθεωρεῖται ὅταν δέν ἀποκρύπτεται...

Παρ' ὅλα αὐτά, ὅμως, τὰ προαναφερθέντα σκιαγραφοῦν –νομίζω– μέ τραγικό ἴσως τρόπο καί τήν ιδέα πού ἡ πλειοψηφία τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου ἔχει περί τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς σήμερα.

Γιατί ἄραγε;

Μήπως παρουσιάστηκε ἡ υπόθεση τῆς Ἱεραποστολῆς στά μάτια τους σάν κάτι τό πολύ εὐκόλο;

Σάν κάτι τό αὐτονόητο; Δηλαδή, πᾶμε σέ μιά χώρα, κηρύττουμε τόν Χριστό καί αὐτόματα ὁ κόσμος πιστεύει καί ἡ πίστις εἰσέρχεται καί στά γονιδιά του μέ μιά χρονική δομή δύο χιλιάδων ἐτῶν!

Ἡ πιστεύεται ἀπό κάποιους ὅτι παράλληλα μέ τόν ἐκχριστιανισμό τῆς Ἀφρικῆς κάνουμε τοὺς πιστοὺς μας καί λίγο «Ἑλληθνες»;

Τόσο ἀπρόσιτα εἶναι τὰ συναξάρια τῶν Ἀποστόλων σέ ὅσους πιστεύουν κάτι τέτοια;

Δέν γνωρίζουν ὅτι σχεδόν ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ ἅγιοι Μάρτυρες, εἶχαν μαρτυρικό τέλος σέ ἐλληνοφώνες ἀρένες καί στάδια;

Ἡ δέν γνωρίζουν ὅτι ἡ ἐπιγραφή πού τοποθετήθηκε ἐπάνω στόν σταυρό τοῦ Κυρίου ἦταν γραμμένη καί στά ἑλληνικά! Ὁχι βέβαια ἀπό φιλοφρόνηση στήν ἐλληνική γλῶσσα ἀλλά, γιατί ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν σταυρωτῶν Του μιλοῦσε καί ἐκφραζόταν στήν ἐλληνική γλῶσσα.

Ἄλλο νά χρησιμοποιεῖς μιά κοινή γλῶσσα γιά νά γίνεις πλατύτερα γνωστός καί κατανοητός καί ἄλλο νά θεωρεῖς τή στενά συνδεδεμένη ἐθνική γλῶσσα τοῦ τότε «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» γιά τήν πραγματικότητα τοῦ σήμερα.

Στήν τελευταία Ἱερά Σύνοδο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας τόν Ὀκτώβριο τοῦ 2010 κατά τίς ἀναγνώσεις τῶν πεπραγμένων τῶν Μητροπολιτῶν καί Ἐπισκόπων μᾶς προσεῖλκυσε τό ἐνδιαφέρον ἡ εἰσήγηση τοῦ Μητροπολίτου Καμπάλας καί πάσης Οὐγκάντας κ. Ἰωνᾶ ὅταν ἐπεσήμανε ὅτι: «...μεγάλο μέρος τῶν δυσκολιῶν μας σήμερα, εἶναι ὅτι, ἔχουμε νά παλέψουμε καθημερινά μέ τίς στραβές βάσεις πού θέσαμε στήν Ἱεραποστολή κατά τό παρελθόν...».

Ἄς πᾶμε, λοιπόν, λίγο παραπέρα ἀπό τά λάθη τοῦ παρελθόντος καί ἄς ἀφήσουμε αὐτοῦ τοῦ εἶδους τίς ιδέες γιά ἀναπόληση σέ ὅσους ἀρέσκονται νά τίς νοσταλγοῦν μέ ὅποιανδήποτε γλυκανάλατη διάνθιση.

Ἐνώπιον τῶν προβλημάτων πού ἀνακαλύπτουμε σέ κάθε βῆμα μας στό ἀποστολικό ἔργο, προβληματιζόμεθα γιά τήν ἐξεύρεση-ἀνακάλυψη λύσεως. Σ' αὐτήν τήν ἀναζήτηση λύσεων στρεφόμεθα στοὺς ἀδελφούς μας τῶν Ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν καί ζητοῦμε βοήθεια.

Βοήθεια γιά τήν πραγματική προαγωγή τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου μέσα ἀπό τή μελέτη τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν τῆς Ἀφρικῆς, Ἀσίας, Λατινικῆς Ἀμερικῆς κ.λπ., μελέτη τῶν κοινωνικῶν δομῶν τῶν πρωτογόνων πολιτισμῶν, ἠθῶν, ἐθίμων, ιδεολογιῶν, ιδεοληψιῶν, κουλτούρας, φιλοσοφίας, πολιτικῆς ἱστορίας καί τῶν ἄλλων σημαντικῶν καί φαινομενικά ἀσήμαντων πού θά ἀποτελοῦσε πηγή ἀναγεννήσεως καί ἀναδιοργανώσεως τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν καί τῶν τῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐκπαιδευτηρίων.

Ὅλα αὐτά δέν ἀποτελοῦν ἀπλῆς διαπιστώσεις καί προτάσεις ἀλλά πραγματικά γεγονότα διότι ἂν μή τί ἄλλο οἱ Ἀρχαῖες Ἐκκλησίες διαθέτουν ἕνα τεράστιο δυναμικό τό ὁποῖο παραμένει «ἀχρησιμοποίητο» ἢ καλύτερα «σέ κατάσταση ἀναμονῆς» ἐδῶ καί δεκαετίες... Κανείς δέν ἰσχυρίζεται ὅτι τό δυναμικό τῆς κάθε Ἐκκλησίας ἀδρανεῖ καί βέβαια δέν ἀδρανεῖ καί ἐργάζεται τή λεγομένη «ἐσωτερική Ἱεραποστολή» ἡ ὁποία εἶναι ἐξίσου σημαντικό πεδίο δράσεως κινεῖται ὅμως, σέ παραδεδομένη ἐμπειρία, σέ συγκεκριμένες καί ἀποκρυσταλλωμένες μορφές κινητοποιήσεως-προσφορᾶς καί πάντα στήν ἄνεση καί ὑπεροχή τῆς «πλησματοικῆς πλειοψηφίας»* καί τῶν πραγματικῶν πολιτιστικῶν ἀγαθῶν πού διευκολύνουν πολλῆς παραμέτρους δράσεως.

* (σ.σ. Λέγοντας «πλησματοική πλειοψηφία» ἔχω ὑπ' ὄψιν μιά παλαιά ἔρευνα –(δεκαετία '80)– πού στηρίχθηκε στήν καταγραφή τῆς χωρτικότητας τῶν Ὁρθοδόξων Ναῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐπικρατείας καί κατέληξε ὅτι, ἂν ἦταν δυνατόν νά γεμίσουν ὅλοι οἱ Να-

οί μιά Κυριακή θά χωροῦσαν μόνο τό 7% τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων. Μέ αυτό τό ἀποτέλεσμα καί ἔχοντας τήν κοινή θλιβερή ἐμπειρία ὅτι οἱ Ναοί γεμίζουν σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις θά καταλήγαμε ὅτι, ὄλο τό δυναμικό τῆς Ἐκκλησίας ἀσχολεῖται κατ' οὐσίαν μέ τό ἐλάχιστον τοῦ ποσοστοῦ τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν).

Δυστυχῶς ὁ φορμαρισμένος αὐτός τρόπος δράσεως καί προσφορᾶς τοῦ δυναμικοῦ τῶν Ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν ἔχει δημιουργήσει καί ἕναν συγκεκριμένο τύπο Ποιμένων πού οὐσιαστικά βασανίζεται στόν αὐτοεγκλιωτισμό καί στήν αὐτοαπομόνωσή του.

Ἔτσι δημιουργεῖται ὄλο καί μεγαλύτερη ἀπόσταση ἀπό τήν ἀρχική διάθεση-ἀπόφαση-κλήση τῶν Ποιμένων αὐτῶν νά ὑπηρετήσουν τό Εὐαγγέλιο καί ἀπό αὐτό πού φορμαλιστικά καί τελετουργικά προσφέρουν σάν εὐαγγελικό τρόπο ζωῆς καί οὐσιαστικά μέ μιά τεράστια ἀπόσταση ἀπό τόν εὐαγγελικό προσδιορισμό τοῦ «πλησίον».

Τό ἀποστολικό ἔργο τοῦ σήμερα στήν Ἀφρική διαθέτει πηγές ἀνεξάντλητες πού θά μπορούσαν νά δημιουργήσουν ἕνα ἀναγεννητικό ρεῦμα μέσα στούς κόλπους κάθε τοπικῆς ἐκκλησίας, κάθε ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας καί θά μπορούσε νά προσφέρει στά μέλη της αὐτό πού λείπει ἀπό κάθε Ἐκκλησιαστική κοινότητα: «τὴν ἐγγύτητα τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῷ γίγνεσθαι» τῶν Ἱεραποστολικῶν Κοινοτήτων.

Θά μπορούσε ἀκόμα ἡ σχέση τῶν Ποιμένων τῶν Ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν μέ τό ἀποστολικό ἔργο καί οἱ ἐμπειρίες τους, ἀπό τήν ἐπαφή τους μέ τήν «πρώτη γραμμή» τῆς Ἱεραποστολῆς νά σφυρηλατήσει μιά νέα γενιά ποιμένων, τουλάχιστον, μέ μιά διάσταση οἰκουμενικότητας τῆς Ἀποστολῆς των, πράγμα πού σπάνια βρίσκεται στή συντριπτική πλειοψηφία τῶν Ποιμένων καί ὅταν βρεθεῖ χρεῖται καθάρσεως γιά νά ἀφαιρεθοῦν οἱ κάθε εἶδους «ἐθνικιστικές προσμείξεις».

Ἀντί ὅμως ὄλων αὐτῶν τί συναντᾶμε στήν προσπάθεια ἐξευρέσεως ἐργατῶν, συνεργατῶν;

Νά χρησιμοποιοῦν τή λέξη «ἀδιαφορία» γιά τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου;

Νομίζω ὅτι, ἡ λέξη ἀποδεικνύεται πολύ φτωχή γιά τή συγκεκριμένη περιγραφή.

Νά μὴν ἀναφέρω καί περιπτώσεις Ποιμένων –(στούς ὁποίους ἡ καθημερινή σπουδή στά Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦς ἔχει δώσει τή δυναμότητα νά γνωρίζουν ἀπό στήθους ὄχι μόνον τό ὄνομα τοῦ Ἐφημερίου τοῦ χωριοῦ Φελλίου τῆς Ἰ.Μ.... τάδε ἀλλά, γνωρίζουν τή μισθοδοτική του κατηγορία καθὼς καί πρό αὐτῆς τῆς θέσεως, πού εἶχε ὑπηρετήσει!...) πού παρά ταῦτα– ἀγνοοῦν τήν ὑπαρξη τῆς Ἰ.Μ. Καμερούν πού τό 2009 συνεπλήρωσε ἐν Κυρίῳ 50 χρόνια ἀπό τῆς συστάσεώς της καί ἐδῶ καί δεκαετίες ἀναφέρεται τουλάχιστον στά ἐπίσημα Ἐκκλησιαστικά δελτία... Αὐτό σημαίνει ὅτι, καί κατὰ τό προσφιές χόμπι αὐτῶν τῶν ποιμένων νά ἐντυφοῦν στά Ἐκκλησιαστικά Δίπτυχα τό ἐνδιαφέρον τους περιορίζεται στά ...«δικά μας», «σ' αὐτά πού ξέρουμε», ὄλα τά ἄλλα καί οἱ ἄλλοι εἶναι «ξένοι» καί «παρεπίδημοι» ἢ «προσήλυτοι» «στή δική μας Ὁρθοδοξία», μπροστά στά μάτια μας καί στή στενότητα τοῦ ὀρίζοντός μας.

Πάλι καλὰ πού καμιά φορά μέ τίς Χριστουγεννιάτικες καί Πασχάλιες εὐχές βρίσκεται καί κάποιος νά συμπληρώσει δύο λόγια παρηγορίας καί κουράγιου καί νά καθουσιάσει κάπως κάποια ἐνοχή πού σίγουρα ὑπάρχει μέσα του καί τίποτα ἄλλο παραπέρα. Κατὰ τά ἄλλα εἶμεθα ἕνα ὄνομα σέ κάποιους καταλόγους ὑποχρεωτικῆς κατὰ καιροῦς ἀποστολῆς τῶν εἰθισμένων εὐχῶν.

Δυστυχῶς κάθε μας προσπάθεια, κάθε μας γραφή, κάθε μας ὁμιλία, ἐκλαμβάνεται σάν προσπάθεια ἀναζητήσεως οικονομικῶν πόρων γιά τήν ὑποστήριξη τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου (σ.σ. Σαφῶς καί δέν ὑποτιμοῦμε τήν ἀνάγκη καί οικονομικῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου, ἄν καί ἡ ἀνάγκη κάθε Ἱεραποστολικοῦ Κλημακίου, εἶναι αὐτοῦ τοῦ μεγέθους πού θά μπορούσε κάλλιστα νά καλυφθεῖ ἄν, μία ἢ δύο ἐνορίες κάποιος ἐπαρχιακῆς πόλεως τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσιζαν νά «υἰοθετήσουν» μιά Ἱεραποστολική Μητρόπολη ἢ Ἐπισκοπή) – θά ἔλεγα ὅτι, κάθε λόγος περί Ἱεραποστολῆς γίνεται, ἐκφέρεται, γράφεται μέ σκοπό:

* Ν' ἀνιχνεύσει καί νά καταγράψει τά προβλήματα τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου.

* Νά προσδιορίσει τίς αἰτίες αὐτῶν τῶν προβλημάτων.

* Νά περιγράψει τίς διαστάσεις αὐτῶν τῶν προβλημάτων καί αἰτιῶν.

* Νά προσδιορίσει πιθανές λύσεις. (Γιατί δέν υπάρχουν καί πάντα λύσεις...).

* Νά δώσει μιά πραγματική εικόνα τῆς ποιότητος τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου σέ ὅσους παρακολουθοῦν ἀπό μακριά μέ φιλικά ἢ ὄχι συναισθήματα.

* Νά ἀναλύσει τήν ὑγεία ἢ τήν παθολογία τοῦ τρόπου πού προσφέρεται τό ὅποιο Ἀποστολικό ἔργο.

* Νά προσδιορίσει τό μέλλον κάθε προσπάθειας μέ γνώμονα τό παρελθόν καί τό παρόν.

Συνήθως ὅμως κάθε προσπάθεια παραμένει ἢ ἐπιτυγχάνει τόν πρῶτο ἢ καί τόν δεύτερο σκοπό. Καί ἀναρωτιώμαστε γιατί τά πράγματα δέν προχωρᾶνε διά τῆς ἀλληλοβοηθείας ἀκροατῶν, ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ καί ὑποστηρικτῶν τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου;

Ποιοί εἶναι οἱ ἄνθρωποι στούς ὁποίους ἀπευθυνόμαστε;

Καί γιατί αὐτοί παραμένουν ἀδραβεῖς καί σιωπηλοί;

Τί πραγματικά ἀναμένουν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι ἀπό ὄλους ἐμᾶς;

Νά προαγάγουμε τόν Εὐαγγελισμό τῶν Ἐθνῶν ἢ νά ἐπιβεβαιώσουμε μέ τή ζωή καί τό ἔργο μας τήν παραπάνω σκιαγραφία τῆς ιδέας πού αὐτοί ἔχουν στό μυαλό τους γιά τό τί σημαίνει Εὐαγγελισμός τῶν Ἐθνῶν;!!!

Πιστεύω ὅτι, ἐδῶ πρέπει νά κάνουμε μιά βαθύτερη ἀλλήλα ἀπαραίτητη διευκρίνιση-ἐπανάληψη.

Οἱ λόγοι καί οἱ γραφές μας ἀπευθύνονται σέ μέλη Ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν, σέ ἀνθρώπους πού εἶτε τό θέλουν εἶτε ὄχι ἡ Χριστιανική Πίστις ἔχει ἐνσωματωθεῖ γονιδιακά στήν ὑπαρξή τους σέ σημείο πού καί οἱ ἀρνητές της συχνά-πυκνά ν' ἀμφιβάλουν μέ τή ζωή καί τά ἔργα τους γιά τό ἄν πραγματικά πιστεύουν ἢ ἴσως μόνον ὅτι δέν πιστεύουν!

Ἄν προσπαθήσουμε νά προσδιορίσουμε τό ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο καί τίς συνθήκες

τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Εὐαγγελικοῦ μηνύματος θά βρεθοῦμε ἐνώπιον κάποιων διαπιστώσεων πού δέν ἀποδέχονται οὐδεμία ἀντίρρηση καί μᾶς βοηθοῦν νά ἐπαναπροσδιορίσουμε τίς διαστάσεις τῶν δυσκολιῶν τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου στή σημερινή Ἀφρική –(τουλάχιστον).

Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο σέ μιά ἐποχή καί σέ ἕναν τόπο ὅπου –κάτω ἀπό ἱστορικές, πολιτικές καί πολιτιστικές συγκυρίες ἢ συμπτώσεις– συναντήθηκαν τρεῖς κόσμοι καί συνυπῆρξαν τρεῖς διαφορετικές πολιτιστικές παραδόσεις, τρεῖς διαφορετικοί τρόποι προσεγγίσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς καί τῆς αἰτίας τῆς υπάρξεώς της:

Α) Ὁ κόσμος τοῦ Ἰσραήλ –ἕνας κόσμος ἐξωτερικά κλειστός καί κοσμοφοβικός– ἕνας κόσμος διακεκριμένος, τοῦ ἀλλοῦ κόσμου μέ μιά βαθιά παράδοση καί ἱστορία στόν Μονοθεϊσμό, χωρίς αὐτό νά σημαίνει καί χωρίς φατρίες, ἀποσχιστικές ἢ καί συγκρητιστικές τάσεις. Χαρακτηριστική ἡ ποικιλία τῶν σεκτῶν κατά τήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ.

Β) Ἡ πραγματικότητα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας μέ τή Ρωμαϊκή ἀντίληψη περί κόσμου, δηλαδή ἡ συνένωση ὄλων τῶν βασιλείων κάτω ἀπό τήν ἐξουσία τῆς Ρώμης. Ἕνας κόσμος, ὅπως ἀπεδείχθη, μέ ἕνα σκληρότατο σύστημα διοικήσεως καί ἐκμεταλλεύσεως, ἀνοικτός σέ ὅποιονδήποτε συγκρητισμό, γιά πολιτικούς καί ἐπεκτατικούς λόγους. Ἕνας κόσμος «*κράμα καί μείγμα*» δεκάδων ἀλλοῦ πολιτισμῶν πού τοῦ

ἰσοπέδωσε καί ἐκμεταλλεῦτηκε γιά τό δικό του πολιτικό συμφέρον. Ἕνας κόσμος, «*ἀποθεώσεως*» τοῦ συγκρητισμοῦ καί τῆς πολυθεΐας καί

Γ) ὁ Ἑλληνικός κόσμος μέ τήν ποιητική ματιά του στόν κόσμο πού τόν περιέβαλλε καί τά –(ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπόψεως)– πολιτιστικά, φιλοσοφικά, ἐπιστημονικά, τεχνολογικά καί φιλολογικά του ἐπιτεύγματα μέσσω τῶν ὁποίων, κατόρθωσε νά ἐπιβληθεῖ μέ τόν δικό του τρόπο –σέ βάθος χρόνου– σέ ὅσους πολιτισμούς, συνάντησε.

Εἶναι ἀξιοπρόσεκτο ὅτι, τήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀρχαῖες θρησκείες ἔχουν «*ξεφτίσει*» ὄχι ὅμως τά

ἀρχαία ἤθη καὶ ἔθιμα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει τὴν παρουσία ἑνὸς βωμοῦ στὴν «κατείδωλον» Ἀθήνα, μέ τὴν ἀφιερωματικὴ ἐπιγραφή «*Τῷ ἀγνωστω Θεῷ*», καὶ στή βάση αὐτῆς τῆς ἐπισημάνσεως οἰκοδομεῖ τό κήρυγμά του...

Ὁ Ἰουδαϊκὸς κόσμος, αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, ἔχει διαιρεθεῖ, ἤδη, σέ «*Ἰουδαϊκὲς σέκτες*». (Πρόχειρο παράδειγμα ἡ παρουσία, στό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ μετέπειτα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, «*Φαρισαίων*» καὶ «*Σαδουκαίων*» καὶ οἱ διαφωνίες τους περὶ ὑπάρξεως Ἀγγέλων καὶ Ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν).

Σημαντικὸ στοιχεῖο ἐπίσης εἶναι ὅτι ὁ, τότε, Μεσογειακὸς κόσμος μετέχει τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ χρησιμοποιεῖ κατὰ κόρον τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Τό ἴδιο καὶ ὁ Ἰουδαϊσμός τῆς διασπορᾶς. Ἔχει γίνεῖ ἐδῶ καὶ διακόσια πενήντα χρόνια ἡ μετάφραση τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἡ ἐπονομαζομένη «*τῶν Ἑβδομήκοντα*» γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν Ἰουδαίων τῆς διασπορᾶς. Τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Ἐπιστολὲς τῶν Ἀποστόλων ἀκόμα καὶ ὅταν ἀπευθύνονται στοὺς Ρωμαίους ἢ Ἰουδαίους γράφονται στὴν Ἑλληνικὴ.

Τί ἀπό ὅλα αὐτὰ ὑπῆρχε στὴν Ὑποσαχάρια Ἀφρικὴ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς;

Τίποτα ἀπολύτως. Ἦταν ἓνας ἄγνωστος κόσμος πού ἄρχισαν νὰ ἀνακαλύπτουν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸν 15°-16° καὶ 17° αἰῶνα (πλήν τῆς περιπτώσεως τῆς Αἰθιοπίας πού δέχθηκε ἀπὸ τὸν 4° αἰῶνα τίς ἐπιδράσεις Βυζαντινῶν Ἱεραποστόλων).

Τί ἀπό ὅλα αὐτὰ ὑπάρχει στὴν Ὑποσαχάρια Ἀφρικὴ τοῦ σήμερα;

Σήμερα ὑπάρχει ἡ ἀντιγραφή ἑνὸς ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τό ὁποῖο παρέχει ἐκφυλισμένα «*στοιχεῖα*» μόνον τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ αὐτὰ «*δάνεια*» καὶ «*ἀντιδάνεια*» καὶ ὅσα, μπόρεσαν νὰ ἐπιζήσουν τῆς Βιομηχανικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἀκόμα, τό Ἐκπαιδευτικὸ αὐτό σύστημα δέν εἶναι, μέχρι στιγμῆς, δωρεάν, προσιτό ἢ εὐχρηστο στὴν πηλατιὰ λαϊκὴ βάση.

Ἐπάρχουν διάφορα πολιτικὰ συστήματα πού ἐδράζουν τῆ διοικητικὴ τους ἔκφραση σέ κάποιες ἀρχές τῆς Ρωμαϊκῆς Διοικήσεως ἀλλὰ οὐδεμία σχέση ἔχουν μέ τὴν ἰδέα καὶ τίς δυνατότητες τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐπάρχει ἐπίσης –(καὶ αὐτό εἶναι ἐξαιρετικὰ σημαντικό)– μιά πανάρχαια παράδοση μιᾶς πολὺπληκτοῦ

καὶ ἰδιαίτερα δυσκολο-ἐρμηνευτοῦ πολυθεΐας. Ἐπιπλέον δέν ἔχουμε κανέναν πλέον Βυζαντινὸ Αὐτοκράτορα νὰ ἐνδιαφέρεται –*ἔστω καὶ γιὰ πολιτικούς λόγους*– γιὰ τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Ἀφρικῆς.

Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε συνεπεῖς στό Ἀποστολικὸ ἔργο θὰ πρέπει νὰ ἀνατρέξουμε στή μελέτη τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ξεκινήσουμε. Διότι ἡ Ἀφρικὴ τότε –(ὅπως καὶ πάντα καὶ σήμερα)– εἶχε καὶ ἔχει τὸν δικὸ της πολιτισμό. Ἀπλῶς σήμερα ἔχει δεχθεῖ ἀμέτρητες πιέσεις νὰ παρουσιάσει μιά «*ταχεία εὐρωπαϊκὴ ἢ δυτικὴ ὠρίμανση*».

Δυστυχῶς ἡ Ἀφρικὴ τοῦ σήμερα ὑφίσταται ὅ,τι καὶ τὰ διάφορα φρούτα καὶ λαχανικά στὰ θερμοκήπια ὅπου, μέσω διοχετεύσεως ὁρμονικῶν συστημάτων παρέχουν καρπούς «*ὠραίους τῆ δράσει καὶ καλοὺς εἰς βρῶσιν*» ἀλλὰ, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε ...καρκινογόνους!

Μιά τέτοια μελέτη τῆς Ἀφρικῆς μᾶλλον ἀποδεικνύεται ὅχι ἀπλῶς δύσκολο καὶ ἀπίθανο ἐγχείρημα ἀλλὰ οὐτοπικό.

Οὐσιαστικὰ μᾶς ἀπομένει νὰ μελετήσουμε τὴν Ἀφρικὴ τοῦ σήμερα πού παρέχει –ἀκόμα– πάρα πολλὲς ἀντανακλάσεις ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ.

Τό κάνουμε; Ἦ Οὐχι κατηγορηματικὸ ἀπὸ ὅλες τίς δρώσες στὴν Ἀφρικὴ χριστιανικὲς ὁμοιογένειες διότι ἀντιμετωπίζουμε τὴν Ἀφρικὴ σάν μιά δυνατότητα νὰ αὐξηθεῖ ἀλματωδῶς τό «*ἑλληγισμός*» τῶν πιστῶν μας στό δυτικὸ ἀδιάφορο κόσμο.

Θεωροῦμε τὴν Ἀφρικὴ σάν τὴν «*ἀγριέθλαιον*» ἡ ὁποία πρέπει νὰ «*ἐκκεντρισθεῖ*» εἰς τὴν «*καλλιέθλαιον*», τό ἐρώτημα εἶναι ὅμως τό ἐξῆς:

Μπορεῖ; ἔχει τοὺς ἀπαραιτήτους χυμούς καὶ τὴν ἀπαραίτητη δυναμικὴ ἡ «καλλιέθλαιος» νὰ ἀντέξει τὸν «ἐκκεντρισμόν», νὰ θρέψει ἱκανά τὴν «ἀγριέθλαιον» καὶ νὰ τὴν μεταμορφώσει σέ «καλλιέθλαιον»;

Προσωπικὰ θεωροῦμε ὅτι τοὺς ἔχει ἀλλὰ δέν ἀποδέχεται ἀκόμα τὸν «ἐκκεντρισμό».

Γιὰ τό λόγον αὐτό ἀπευθύνουμε ἔκκληση στὰ μέλη τῶν Ἀρχαίων «*καλλιεθλαίων*» Ἐκκλησιῶν,

«Σώσατε ἡμᾶς ἀδελφοί ἵνα μὴ ἀπολησθῶμεν»...

Τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς...

Χρονικά του Πατριαρχείου Ἀῤ

Στις 7 καὶ 8 Ὀκτωβρίου 2010 συνήλθε σέ τακτική Συνεδρίαση ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Μετά τή θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία τελέσθηκε στό Ἱερό Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος, κήρυξε τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ἀπευθύνοντας χαιρετισμό πρὸς τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καί Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων τοῦ Πατριαρχείου ἀντιφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Μέμφιδος κ. Παῦλος, ὡς ὁ ἀρχαιότερος κατά τὰ πρεσβεῖα ἀρχιερωσύνης.

Τήν πρώτη ἡμέρα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πατριάρχης ἐνημέρωσε τοὺς Ἀρχιερεῖς πάνω σέ θέματα διοικητικῆς καί ὑπηρεσιακῆς φύσεως καί παρουσίασε τίς δραστηριότητες τοῦ Πατριαρχείου κατά τή διάρκεια τοῦ ἔτους 2010. Ἐπίσης, ἀναφέρθηκε διεξοδικά στίς Εἰρηνικές ἐπισκέψεις πού πραγματοποιοῖσε στίς Ἐκκλησίες τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Κύπρου, στίς ἱεραποστολικές καί ποιμαντικές περιοδεῖες σέ Ἱερές Μητροπόλεις στήν Ἀφρική, στίς χειροτονίες νέων ἐπισκόπων, στήν ὑποδοχή ἀρχηγῶν διαφόρων κρατῶν, καθὼς καί στά ἀποτελέσματα ἀπό τήν συμμετοχή ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Πατριαρχείου σέ διεθνή συνέδρια. Ἀκόμη, γνωστοποίησε τήν ἀπόφαση γιά τή δημιουργία Πατριαρχικοῦ Μουσείου καί παρουσίασε τήν πορεία τῶν ἔργων τῆς ἐκ βάθρων ἀνακαίνισης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀγίου Γεωργίου Παλαιοῦ Καῖρου.

Μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση δεκατριῶν χρόνων ἀρχιερατείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Νιγηρίας κ. Ἀλεξάνδρου, ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασε τήν εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Μάρκου, ἀπονέμοντάς του τιμητική διάκριση. Ἐπίσης, ἀνακοίνωσε στό Σῶμα τήν ἀπό μερικῶν μηνῶν ὑποβληθεῖσα παραίτηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη πρ. Κεντρώας Ἀφρικῆς κ. Ἰγνατίου ἀπό τὰ καθήκοντά του.

Ἀκολούθησε ἡ ἔκδοση Πατριαρχικοῦ Τόμου γιά τήν ἴδρυση τριῶν νέων Ἐπισκοπῶν. Πρόκειται γιά τίς Ἐπι-

σκοπές: α. Μποτσουάνας, ἡ ὁποία μέχρι πρότινος ἦταν τμήμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιμπάμπουε, β. Σιέρρα Λεόνε, ἡ ὁποία ἀποσπᾶται ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἰσραήλ, καί γ. Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν, πού ἀποσπῶνται ἀπό τίς Ἱερές Μητροπόλεις Κεντρώας Ἀφρικῆς καί Καμερούν ἀντίστοιχα.

Ἀμέσως μετά, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξε τόν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη π. Νικηφόρο Μικραγιαννανίτη νέο Μητροπολίτη Κεντρώας Ἀφρικῆς, τόν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη π. Ἰωάννη Τσαφταρίδη νέο Ἐπίσκοπο Μοζαμβίκης καί Ἐπίσκοπο τῆς ἀρτισύστατης Ἐπισκοπῆς Μποτσουάνας, τόν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Νειλίουπόλεως κ. Γεννάδιο. Στή συνέχεια, προέβη στή διά καταστάσεως πλήρωση τῶν Μητροπόλεων Ἰωαννουπόλεως, Ἰσραήλ καί Ζιμπάμπουε. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰσραήλ κ. Δαμασκηνός, κατεστάθη στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἰωαννουπόλεως καί Πρετορίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε κ. Γεώργιος στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἰσραήλ καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννουπόλεως κ. Σεραφεῖμ στήν Ἱερά Μητρόπολη Ζιμπάμπουε.

Οἱ ἐργασίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεχίστηκαν μέ τήν ἐνημέρωση τοῦ Σώματος ἀπό τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες καί Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι ἀνέγνωσαν ἐκθέσεις πεπραγμένων γιά τὰ ἔτη 2009-2010. Μετά τό πέρας τῆς ἀπογευματινῆς Συνεδρίασης, στό Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο καί ἐνώπιον τοῦ Μακαριωτάτου, ἔγινε ἡ ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ζιμπάμπουε κ. Σεραφεῖμ, Ἰσραήλ κ. Γεωργίου, Ἰωαννουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ καί τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μποτσουάνας κ. Γενναδίου.

* * *

Μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση ἑξὶ χρόνων ἀπό τήν ἐκλογή τοῦ Μακαριωτάτου στόν Πατριαρχικό Θρόνο τῆς Ἀλεξανδρείας, στίς 9 Ὀκτωβρίου 2010 τελέσθηκε

Αλεξανδρείας (Όκτώβριος 2010)

συλλειτουργοῦ στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου. Τὸν θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καμπάλιας καὶ Πάσης Οὐγκάντας κ. Ἰωνᾶς, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴν ἐξαετὴ Πατριαρχία τοῦ κ. Θεοδώρου, ἐπισημαίνοντας τὴν ιδιαίτερη ὠθηση πού ἔδωσε στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου στὴν Ἀφρική.

* * *

Στὸν Ἱερό Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, τὴν Κυριακὴ 17 Ὀκτωβρίου 2010, ἔγινε ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο ἡ χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννη. Στὴ χειροτονία ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Ζάμπιας καὶ Μαλάουι κ. Ἰωακείμ καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Μαρεώτιδος κ. Γαβριήλ καὶ Φωτικῆς κ. Διονύσιος.

Ἀπευθυνόμενος ὁ Πατριάρχης στὸν νέο Ἐπίσκοπο κ. Ἰωάννη εἶπε μεταξύ ἄλλων: «...Σήμερα, μετὰ ἀπὸ χρόνια, ἔτσι τὸ θέλησε ἡ πρόνοια τοῦ Παντοδύναμου Θεοῦ, ἦλθες ἐδῶ, στὴν Πατριαρχικὴ Καθέδρα γιὰ νὰ λάβεις τὸν τρίτο βαθμὸ τῆς Ἱερωσύνης. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου, μὲ τὴν πατρικὴ μας πρόταση, σέ ἐξέλεξε Ἐπαρχιοῦχο Ἐπίσκοπο στὴ Μοζαμβίκη. Μία εὐλογημένη χώρα, πανέμορφη, προικισμένη ἀπὸ τὸν Ἅγιο Θεὸ νὰ ἔχει πολλὰς δυνατότητες καὶ μέλλον. Ἐσὺ θὰ ἐργασθεῖς ἐκεῖ, ὅπου καὶ ἡ Μετριότητά μας, ὡς Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε ὑπηρετήσε μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ διάθεση ψυχῆς. Καλεῖσαι νὰ πολλαπλασιάσεις ὅλα αὐτὰ, διότι ἀπὸ σήμερα ἡ εὐθύνη σου θὰ εἶναι πολλὴ μεγάλη καὶ οἱ ἀπαιτήσεις περισσότερες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία...

Σέ αὐτὴ τὴ νέα καὶ μεγάλη ποιμαντικὴ εὐθύνη, πού ἡ Ἐκκλησία σήμερα σοῦ ἐμπιστεύεται διὰ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας σου, νὰ γνωρίζεις οἱ κατ' ἄνθρωπον δυσκολίες θὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ ἐντονες. Διότι τὸ

Ἐπάνω:
Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν
χειροτονία
τοῦ νέου Ἐπισκόπου
Μοζαμβίκης
κ. Ἰωάννου.
Κέντρο:
ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος
Μοζαμβίκης
κ. Ἰωάννης μετὰ
τὸ τέλος
τῆς χειροτονίας του.
Κάτω:
Ὁ Θεοφιλέστατος
κ. Γεννάδιος,
πρῶτος Ἐπίσκοπος
Μποτσουάνας.

Χρονικά του Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

παλαίφατο Πατριαρχεῖο μας ὑπηρετεῖ κατ' ἐξοχήν τὴν Εὐαγγελικὴ ἐπιταγὴ τῆς σποράς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὴν ἀχανὴ καὶ ἐμπερίστατη ἀφρικανικὴ ἥπειρο, πού κατοικεῖται ὁμως ἀπὸ ἀγαθὲς καὶ δεκτικὲς καρδιές. Ἡ Ἱεραποστολὴ εἶναι ἡ "ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι" ἄσκη ἐργασία γιὰ τὸν ἁγιασμό τῶν πάντων, τὴν ἀνακεφαλαίωσή τους στὸν Χριστό καὶ τὴν "προσαγωγὴ" τους στὸν Πατέρα (Ἐφεσ. 2, 18). Καὶ γινόμεστε "συνεργοὶ Θεοῦ" μὲ μίᾳ εὐρύτερῃ ἔννοια: συμμετέχοντας στὴν ἐξέλιξη τῶν λαῶν γιὰ φωτισμό, ἐνότητα, εἰρήνη, καταλλήλα καὶ ἀγάπη, μὲ μίᾳ λέξη γιὰ τὸν ἁγιασμό, πρὸς τὸν ὁποῖο κατατείνει τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ. "Ὡς τέκνα Θεοῦ κατὰ χάριν", συσσωματούμενοι μὲ τὸν Χριστό "δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα" (Ἐβρ. 2, 10), ἐνωμένοι μὲ Αὐτόν, συμμετέχουμε στὸ θεϊκὸ σχέδιο ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μας, μὲ διάθεση δοξολογικὴ, μὲ τὴν ἀκλόνητη ὁμως βεβαιότητα ὅτι "ἐξ Αὐτοῦ καὶ δι' Αὐτοῦ καὶ εἰς Αὐτόν τὰ πάντα" (Ρωμ. 11, 36). Καὶ αὐτὴ ἡ διακονία δὲν εἶναι μόνο σωτηρία ἀλλὰ καὶ δημιουργία, μὲ τὴν ἐπιστράτευση τῆς λογικῆς, τῆς ἐμπειρίας, τῆς γνώσης καὶ τῆς αἰσθήσεως τοῦ ωραίου, προκειμένου νὰ συμβάλλουμε στὴν πνευματικὴ πρόοδο τῶν συνανθρώπων μας μὲ ἔργα πολιτισμοῦ, παιδείας, κοινωνικῆς πρόνοιας καὶ προόδου».

Στὴν ὁμιλία του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης, ἀφοῦ ἐξέφρασε τίς εὐγνώμονες εὐχαριστίες του πρὸς τὸν Μακαριώτατο καὶ τὴν Ἱερά Σύνοδο, ἀναφέρθηκε στὸ μέγεθος τῆς ἀρχιερατικῆς εὐθύνης καὶ στοὺς σχεδιασμοὺς του γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ποιμαντικοῦ καὶ ἱεραποστολικοῦ ἔργου στὴ Μοζαμβίκη.

* * *

Στίς 24 Ὀκτωβρίου 2010 ἔγινε ἡ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Νικηφόρου. Στὴ θεία Λειτουργία συμμετείχαν ἀρχιερεῖς ἀπὸ τίς Ἐκκλησίες Ἀλεξανδρείας, Ἑλλάδος καὶ Κρήτης.

Ἀπευθυνόμενος στὸν νέο Μητροπολίτη κ. Νικηφόρο ὁ Μακαριώτατος τόνισε μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «...ἡ ἐγνωσμένη ἀγάπη σου γιὰ τὴν ζωντανὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὸν ἄνθρωπο, ὀδήγησε τὰ βήματά σου μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγιαστικὴ ἡσυχία τοῦ Ἀγίου Ὁρους, στὸ πνευματικὸ γεώργιο τῆς Ἱεραποστολῆς, τόσο πηλοσίον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, ὅσο καὶ κοντὰ στὸν πολυσέβαστο Γέροντα κ. Ἰγνάτιο, τὸν ποτὲ Μητροπολίτη Κεντρῶας Ἀφρικῆς καὶ πλεόν προκάτοχό σου. Συνέβαλες τὰ μέγιστα, διὰ τῆς λιπαρῆς θεολογικῆς σου παιδείας, τόσο στὴν μαρτυρικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, ὅσο καὶ στὴν ἀγωνιζομένη ἐκκλησιαστικὴ Ἐπαρχία τοῦ Κονγκό, ὥστε νὰ ὀργανωθοῦν καὶ νὰ λειτουργήσουν ἐκκλησιαστικὰ ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προκύπτουν τὰ γηγενῆ ἱερατικά στελέχη.

Ἀναφερόμενος, ὡς ὁ Προκαθήμενος τοῦ παιδαφάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τοῦ Ἀγίου Μάρκου, στὴν Ἱερά Μητρόπολη Κεντρῶας Ἀφρικῆς, θὰ ἤθελα, ἂν καὶ γνωρίζω ὅτι προσκρούω στὴν σεμνότητά του, νὰ ἀναφερθῶ ἐδῶ στοὺς πλοῦσιους πνευματικούς καρπούς πού προσέφερε ἡ ἑπταετής ποιμαντορικὴ δράση τοῦ πολιοῦ Ἱεράρχου, Σεβασμιωτάτου κ. Ἰγνατίου, στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ Μητρόπολη τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, κορωνίδα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἡ περίζηλη Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Κινσάνσα.

Σὰς εὐχαριστοῦμε, σεπτὲ Γέροντα, γιὰ ὅσα προσφέρατε στὸ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τὸ 1981, ὅταν ἀρχίσατε, κατ' ἀρχὴν περιοδικὰ καὶ ἀργότερα μόνιμα, νὰ ἀναλώνετε τὸν ἑαυτὸ σας στὴν Ἱεραποστολή. Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ θυσιαστικὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρποφόρα δράση πού ἀναπτύξατε ὑπὲρ τῶν ἐμπεριστάτων μὰ ἀγαθῶν ἀφρικανικῶν ψυχῶν. Καὶ σὰς εὐγνωμονοῦμε γιὰ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ πανεπιστημιακὸ καθίδρυμα τῆς Κινσάνσα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία μας μόνο πνευματικὸ ὄφελος ἔχει, ἀφοῦ ἐκεῖ καταρτίζονται κατὰ Θεὸν περὶ τὴν "ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν", τὴν ἱερά θεολογία, οἱ γαλλόφωνοι

υποψήφιοι κληρικοί και οι λοιποί σκαπανείς του Ευαγγελικού λόγου στην Αφρική.

Ἡ διάκρισή σας μεγάλη, ὥστε μέ πλήρη συναίσθηση τῶν πολλοῶν εὐθυνῶν τοῦ ἐπισκοπικοῦ καθήκοντος, ὑποβάλατε πρό μνηῶν τήν παραίτησή σας, προκειμένου νεότερος στήν ἡλικία μά καταρτισμένος πνευματικά κληρικός νά ἀναλάβει τό πηδάλιο τῆς νοτιῆς αὐτῆς ὁλκάδος τοῦ Κυρίου.

Ἀγαπτέ κ. Νικηφόρε,

Λαμβάνοντας σήμερα τήν Ἀρχιερωσύνη, πορεύεσαι νά πράξεις, μέ αὐξημένη πλέον τήν εὐθύνη, αὐτό πού ἤδη γνωρίζεις, τήν ἱεραποστολική διακονία. "Πορευθέντες εἰς τόν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τό εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει". (Μάρκ. ιστ', 16). Ὅμιλώντας περί ἱεραποστολῆς στίς ἀτέρμονες ἀφρικανικές ἐκτάσεις, ὁμιλοῦμε οὐσιαστικά περί τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης.

Πρόκειται περί ἔργου μαρτυρικοῦ, μιά μαρτυρία Χριστοῦ, μιά ἀφιέρωση πλήρης χωρίς μέση ὁδό! Ὁ ἱεραπόστολος προσφέρει τά πάντα, γίνεται ὀλοκαύτωμα καί θυσία στόν ἱερό βωμό τῆς φιλανθρώπου ἀγάπης γιά τόν ταπεινό κάτοικο τῆς Ἀφρικῆς, στήν ψυχή τοῦ ὁποῖου γεννᾶται ἡ πεποίθηση ὅτι καί γι' αὐτόν ὑπάρχει πλέον ἓνας στοργικός Θεός καί ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ἱεραπόστολος, πού τοῦ ἀποκαλύπτει στίς Αἰώνες Ἀληθεῖες τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ, συμμερίζεται τήν ἔνδεια καί τήν ἀγωνία του καί συμπάσχει, προκειμένου νά τοῦ προσφέρει αὐτά τά πολύτιμα ὑλικά ἀγαθά, πού ὁ ἀναπτυγμένος κόσμος θεωρεῖ αὐτονόητα γιά τόν καθένα.

Ἔτσι ἐπεκτείνεται στούς αἰῶνες, στόν χῶρο καί τόν χρόνο, τό Ἀποστολικό λειτούργημα καί ἀποκαλύπτεται ὁ Θεός τῆς ἀγάπης πρός ὅλους τοὺς ἰσούς. Μεταμορφώνεται κατ' αὐτόν τόν τρόπο ὁ κόσμος τῶν φυλῶν, ἀνακαινίζεται πνευματικά τό ἀνθρώπινο στοιχεῖο, φωταγωγεῖται μέ τήν Χάρη

Ὁ Μακαριώτατος δίδει στόν νεοχειροτονηθέντα Μητροπολίτην τό ἱερό ὠμοφόριο.

τοῦ Παναγίου Πνεύματος τό ἀγαθό ἀφρικανικό πρόσωπο».

Κατά τή διάρκεια τῆς ὁμιλίας του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρῶς Ἀφρικῆς κ. Νικηφόρος, ἀφοῦ σκιαγράφησε τό ἔργο τῆς διακονίας τοῦ ἐπισκόπου στήν Ἐκκλησία, ἐξέφρασε τά αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης του πρός τήν Ἀλεξανδρινή Ἐκκλησία καί τόν Προκαθήμενό της γιά τήν ἐκλογή του.

Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς

Ἀπό τήν χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Κεντρῶς Ἀφρικῆς κ. Νικηφόρου

Πόσιμο νερό για τό χωριό Asampaky τῆς Μαδαγασκάρης

Δέν είναι καθόλου εύκολο νά περιγράψει κανείς τή δραματική κατάσταση κάποιων ἀνθρώπων πού βρίσκονται σέ ἀνάγκη καί περνοῦν δύσκολα τήν ζωή τους. Εἶναι πολύ δύσκολο νά περιγράψεις μέ λόγια τή δυστυχία καί ἐξαθλίωση συνανθρώπων σου καί συνάμα νά γίνεις πειστικός. Θά τό ἀποτολήμωσω ὁμως ἔχοντας πίστη στήν Παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, πού υπερβαίνει κάθε ἀνθρώπινη ἀδυναμία.

Στά πλαίσια ἐνός ἱεραποστολικοῦ προγράμματος τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς τῆς Μαδαγασκάρης βρεθήκαμε στή νοτιοδυτική περιοχή τοῦ νησιοῦ στήν ἐπαρχία τοῦ Toliar ὅπου ὑπάρχουν διάσπαρτες περί τίς 20 Ὁρθόδοξες ἐνορίες. Ἀποστολή μας ἦταν νά μεταβοῦμε στίς ἐνορίες αὐτές νά κάνουμε κατήχηση, νά προσφέρουμε ἕνα πιάτο φαγητό, νά δοῦμε καί νά καταγράψουμε τίς ἀνάγκες καί τά προβλήματα τῶν Χριστιανῶν καί νά διασκεδάσουμε τοὺς νέους, τίς νέες καί τά παιδιά μέ παιχνίδια, τραγούδια καί χορό.

Σέ μιά ἐνορία πού βρεθήκαμε, κάπου 80 χιλιόμετρα μακριά ἀπό τό Toliar, καί καθῶς ἤμασταν σίγουροι ὅτι καί αὐτοί θά μείνουν εὐχαριστημένοι ἀπό τό πρόγραμμα πού θά τοὺς προσφέραμε, μέ ἴληπη γίναμε μάρτυρες κάποιου γεγονότος πού κυριολεκτικά μᾶς συγκλόνισε. Ἦρθε ξαφνικά στόν ναό ὁ Ἀνδρέας, ὁ κατηχητής τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ, διέκοψε τήν κατήχηση, κρατοῦσε στά χέρια του ἕνα πλαστικό μπουκάλι. Τό ἀναποδογύρισε καί τό περιεχόμενό του χύθηκε στό μέσο τοῦ ναοῦ. Ἀπό τό μπουκάλι ἔτρεχε λασπόνερο. «Αὐτό εἶναι τό νερό πού ἔχουμε καί γι' αὐτό δέν μποροῦμε νά μαγειρέψουμε τό ρύζι καί τό κρέας πού μᾶς φέρατε», εἶπε. Μᾶς

παρακάλεσε δέ νά τόν ἀκολουθήσουμε καί μᾶς ἔδειξε τήν δεξαμενή πού εἶχε χτίσει ἡ Ἐπισκοπή καί στήν ὁποία, μέ ὑδρορροές, κατέληγε τό βρόχινο νερό ἀπό τήν σκεπή τοῦ σχολείου. Ἡ δεξαμενή, μιά τεράστια κάπου 70χιλ. λίτρων, εἶχε στόν πάτο μόνο λασπόνερο καί ἦταν, ἀπό τήν πολυκαιρία καί τήν κακοτεχνία ἴσως, ραγισμένη στό πλάι. Μέ ἴληπη μᾶς εἶπε ὁ κατηχητής ὅτι ἀρκετό νερό χάθηκε ἀπό τή ρωγμή αὐτή καί μᾶς παρακάλεσε ὅσο τό δυνατόν γρηγορότερα νά ἐπισκευάσουμε τή δεξαμενή, γιατί πλησίαζε ἡ περίοδος τῶν βροχῶν.

Νά σημειώσουμε ὅτι σέ ἀπόσταση δέκα χιλιομέτρων περίπου ὑπάρχει τρεχούμενο νερό, ἀπ' ὅπου προμηθεύονται πόσιμο νερό γιά τίς καθημερινές τους ἀνάγκες. Τή διαδρομή αὐτή, στήν καλύτερη περίπτωση, τήν κάνουν μέ βοϊδάμαξα καί στή χειρότερη μέ τά πόδια, κουβαλώντας στό κεφάλι τό μπιτόνι μέ τόν ἄσπρο θησαυρό. Πρὶν ξεκινήσουμε γιά νά πάρουμε το δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς χρειάστηκε νά γίνουμε μάρτυρες καί ἐνός ἄλλου γεγονότος πού υπερβαίνει κατά πολύ τήν φύση τῶν πραγμάτων. Καί ἐνώ εἶχαμε τελειώσει τό πρόγραμμά μας μέ τά παιδάκια τοῦ σχολείου, ξαφνικά καί ἀπρόσμενα (ἦταν Αὐγούστος καί οἱ βροχές ξεκινοῦν τόν Δεκέμβριο), σκοτείνιασε ὁ οὐρανός, πλάκωσαν μαῦρα σύννεφα καί μέσα σέ δέκα λεπτά ἄρχισε νά βρέχει καταρακτωδῶς. Ὅλοι τότε μ' ἕνα στόμα κραύγαζαν: «ἤρθατε καί μᾶς φέρατε βροχή, αὐτό εἶναι θαῦμα, ...εἶναι θαῦμα!» Στό δρόμο πού ἐπιστρέφαμε βλέπαμε τά παιδάκια νά πηδοῦν ἀπό χαρά μέσα στίς λασπολακουῖβες πού σχηματίστηκαν ἀπό τή νεροποντή, νά χοροπηδοῦν καί νά τραγουδοῦν καί μερικά μάλιστα νά τσαλαβουτοῦν μέσα στό λασπόνερο.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐπισκοπή Μαδαγασκάρης ἐδῶ ἀκριβῶς ζητᾷ νά ἐκλιπαρεῖ γιά τή φιλόνητο βοήθειά σας, πρὸς ἀνακούφιση τῆς ζωῆς τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Ἡ Ἐπισκοπή σκοπεύει νά μεταφέρει τό τρεχούμενο νερό ἀπό τά 10 χιλιόμετρα στό χωριό αὐτό γιά νά ἔχουν οἱ ἄνθρωποι μόνιμα πόσιμο καί καθαρό νερό. Ἡ κατασκευή τοῦ ἔργου εἶναι ἐφικτή: Κατ' ἀρχάς θά προσδιορισθοῦν τά ὑψομετρικά στό σημεῖο τοῦ νεροῦ καί τοῦ χωριοῦ. Θά χρειασθεῖ μιά ἀντλία νεροῦ πού θά ὀδηγήσει τό τρεχούμενο νερό σέ μιά πρώτη δεξαμενή, πλαστικοί σωλήνες 10.000 μέτρα (οἱ πλαστικοί σωλήνες στοιχίζουν τό μισό ἔργο) καί δεξαμενή ὑποδοχῆς τοῦ τρεχούμενου νεροῦ στό κῶρο τοῦ Ναοῦ. Ἡ δαπάνη τοῦ ἔργου ὁμως εἶναι μεγάλη καί γιά τό λόγο αὐτό ζητοῦμε τή βοήθειά σας.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν ἔχουν ἄλλη ἐπιλογή καί δυνατότητα ἀπό τό νά προσβλέπουν στήν δική σας βοή-

Βαπτίσεις σέ ποτάμι στήν περιοχή Ἀντάλλα.

θεια γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ ἔργου ὑδροδότησης τοῦ χωριοῦ τους. Φεύγοντας μᾶς εἶπαν ὅτι αὐτό μέ τή βροχή ἦταν ἓνα πραγματικό θαῦμα, περιμένουν ὅμως καί τό ἄλλο θαῦμα νά πραγματοποιηθεῖ στή ζωή τους, νά ἔχουν τό πόσιμο νερό πού τόσο ποθοῦν. Τοὺς κάναμε τήν ἀπλή, ἀπλοῦστατη ἐρώτηση: «Καλῶ ἀφού εἶναι τέτοια ἡ κατάσταση καί ἔχετε σοβαρό πρόβλημα πόσιμο νεροῦ καί ἀρρωσταίνετε ἐσεῖς καί τά παιδιά σας ἀπό τά βρώμικα νερά πού πίνετε καί κάνετε χιλιόμετρα καθημερινά γιά νά φέρετε νερό στό σπίτι σας, γιατί δέν ἐγκαταλείπετε τό χωριό σας καί νά πᾶτε νά μείνετε σ' ἄλλα μέρη ὅπου ὑπάρχει νερό καί δέν θά ἔχετε πρόβλημα; Μάλιστα εἶμαστε καί διατεθειμένοι νά ἀναλάβουμε ὅλα τά ἐξοδα τῆς μετεγκατάστασής σας σέ καινούργιο τόπο δικῆς σας ἐπιλογῆς». Καί τί μᾶς ἀπάντησαν αὐτοί οἱ εὐλογημένοι; «Γιά ὅλα τά χρυσάφια τοῦ κόσμου ἐμεῖς δέν ἀλλιάζουμε τόπο». «Τί εἶναι αὐτό πού σᾶς καθηλώνει ἐδῶ», ρωτήσαμε. «Οἱ τάφοι τῶν προγόνων μας», ἀπάντησαν».

Εἶναι πραγματικά τρομερό αὐτό πού συμβαίνει στή χώρα αὐτή. Δέν μπορεῖ νά τό συλλάβει ἀνθρώπινος νοῦς. Αὐτοί ταλαιπωροῦνται καί κυριολεκτικά τσιγαρίζονται καί ὅλα αὐτά νά τά ὑπομένουν γιά χάρη τῶν ψυχῶν τῶν προγόνων τους. Εἶναι στενά συνδεδεμένοι μέ τοὺς νεκροὺς τους, σέ τέτοιο βαθμό πού αὐτοί νά

ζοῦν σέ ἀχυροκαλύβες καί οἱ πεθαμένοι νά ἔχουν τεράστιους τάφους χτισμένους σέ περίοπτη θέση καί μέ λαξευτή πέτρα, στολισμένοι καί βαμμένοι. Κάνουν κατὰ καιροὺς ἀλληλαγή σουδαρίου στό νεκρό καί τό γεγονός τό ἐορτάζουν μεγαλοπρεπῶς μέ ὄργανα, χορό, τραγούδι, πισιό καί φαγητό. Πιστεύουν ὅτι μ' αὐτό τόν τρόπο ἐξευμενίζουν τοὺς προγόνους τους γιά νά τοὺς προστατεύουν ἀπό τά κακά πνεύματα καί τά δαιμόνια, ἀψηφώντας τή δίψα καί τήν ταλαιπωρία προμήθειας πόσιμου νεροῦ, ἀρκεῖ οἱ νεκροὶ νά εἶναι δίπλα τους.

Ὁ λαός αὐτός εἶναι ἀξιοθύπητος, προστρέχει ὅμως μέ ζήλο στήν Ὁρθοδοξία γιά νά βρεῖ τήν ἀλήθεια καί τήν πραγματική πίστη καί γονατίζει μπροστά στό Θεό καί τόν παρακαλεῖ. Ἐμεῖς θά μείνουμε ἀμέτοχοι μπροστά στό δράμα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων; Θά κλείσουμε μάτια καί αὐτιά γιά νά μὴν ἀκούσουμε τή φωνή τῆς παράκλησής τους; Καί τί λόγος θά δώσουμε στόν Θεό γι' αὐτή μας τή στάση;

Φεύγοντας ἀπό τό Asampaky οἱ 4 ἐθελόντριες πού ἦταν μαζί μας ἐκλαιγαν ἀπό χαρά βλέποντας τά παιδάκια ἐκεῖνα νά τσαλαβουτοῦν στά λασπόνερα καί ἄλλα νά συλλέγουν λασπόνερο σ' ὅ,τι πρόχειρο εἶχαν μαζί τους καί μονολογοῦσαν: «Αὐτό πού εἶδαμε ἐδῶ θά μᾶς μείνει ἀξέχαστο. Αὐτό πού ζήσαμε πρέπει νά τό διατυμπανίσουμε παντοῦ, πρέπει ὁ ὅλος ὁ κόσμος νά γνωρίσει τό δράμα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων καί νά βοηθήσει, ἐλεγγαν, δέν μπορεῖ ἐμεῖς νά ζοῦμε στή χλιδή καί νά σπαταλᾶμε ἀλόγιστα τό νερό τοῦ Θεοῦ καί αὐτοῦ νά ἴενε τό «νερό νεράκι».

Ἀλήθεια ζοῦμε σ' ἓνα κόσμο διαστρεβλωμένο ἀπό κάθε ἄποψη. Ἀπό τή μιά ὑπάρχουν ἀνθρωποὶ πού ἀπολαμβάνουν ἐγωιστικά τά ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ καί ἀπό τήν ἄλλη αὐτοὶ πού εἶναι ἀποκλησμένοι ἀπ' αὐτά. Μοιάζει ἡ περίπτωση μ' αὐτή τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου καί τοῦ ἄφρονος Πηλοῦσιου. Ὁ Γέροντάς μου π. Σεραφεῖμ Δημόπουλος ἀπό τή Λάρισα συχνά-πυκνά ἀνέφερε: «Ἐμεῖς θά δώσουμε λόγο στό Θεό γιά τήν κατάσταση τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τρίτου Κόσμου». Ἐντολή τοῦ Θεοῦ εἶναι νά βοηθᾶμε τοὺς ἔχοντες ἀνάγκη γιά νά γίνουμε «ῥηιουργοὶ τοῦ Ὑψίστου». Γι' αὐτό ἀπό τίς λίγες αὐτές σειρές τοῦ κειμένου κάνω ἐκκλήση στόν καθένα σας νά ἐνισχύσετε οικονομικά τό ἔργο ὑδροδότησης μέ πόσιμο νερό τοῦ χωριοῦ Asampaky στή νότιο Μαδαγασκάρη. Μέ τά πέντε ἢ τά δέκα εὐρώ πού θά δώσετε μπορεῖ νά συγκεντρωθεῖ ἓνα σημαντικό ποσό, ἱκανό γιά τήν ἀποπεράτωση τοῦ ἔργου. Ἐμεῖς θά κάνουμε τό λίγος καί τό ὑπόλοιπο θά τό προσθέσει ὁ Θεός.

Ὁ Ἐπίσκοπος Μαδαγασκάρης Ἰγνάτιος

Είναι περιττό νά τονίσουμε πόσο σημαντική υπόθεση είναι η σπουδή - ή μελέτη της ιεραποστολικής θεωρίας και πράξης. Η έλλειψη της πολύ συχνά οδηγεί σε αδυναμία κατανόησης της πραγματικότητας προς την οποία απευθύνεται ο ιεραπόστολος, αδυναμία η οποία (σε συνδυασμό με τό θεολογικό αυτισμό ὅσων φαντασιώνονται ὅτι ἡ σάρκωση τοῦ Χριστοῦ σταμάτησε στή δική τους πατρίδα) δημιουργεῖ ἕνα μίγμα διαβρωτικό, πού κατατρώει τήν ἐκκλησιαστική συνείδηση καί τά ποδάρια τῆς ἐκκλησιαστικῆς μαρτυρίας. Ἡ σπουδή, λοιπόν, εἶναι ἕνα ζητούμενο ἀδιάκοπο καί ἔγνοια γιά ἕνα χρέος ἀνεξόφλητο.

Στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς ἔγνοιας, τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας παρέχει, ὡς γνωστό, ἐπί πολλὰ χρόνια, τό Σεμινάριο Ἱεραποστολῆς. Κάθε ἐνδιαφερόμενος ἔχει τή δυνατότητα νά παρακολουθήσει, ἐπί ποικίλης θεματικῆς, σειρά εισηγήσεων ἀπό διαφόρους ὁμιλητές, μετά ἀπό τίς ὁποῖες ἀκολουθεῖ συζήτηση. Παράλληλα, ὡστόσο, μέ αὐτό τό ἀναντικατάστατο ἔργο, τό Γραφεῖο ἐνδιαφέρεται καί γιά περαιτέρω ἐμβάθυνση στήν ἱεραποστολική προβληματική Ἔτσι, κατά τήν προηγούμενη ἀκαδημαϊκή χρονιά (2009-10) μπόρεσε νά συγκροτηθεῖ καί νά λειτουργήσει μιά ἰδιαίτερη *Ὁμάδα Ἐργασίας*.

Ἡ βασική ἰδέα ἦταν νά συγκροτηθεῖ μιά εὐάριθμη συντροφιά, ἀπό πρόσωπα τά ὁποῖα ἔχουν ἤδη μιά βασική παιδεία στήν Ἱεραποστολική (τή θεολογία, δηλαδή, τῆς Ἱεραποστολῆς) καί τά ὁποῖα θά ἀναλάμβαναν ὄχι ἀπλῶς νά παρακολουθοῦν, ἀλλὰ τά ἴδια νά ἐπωμιστοῦν ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα μελέτης, ὑπό τόν συντονισμό τοῦ συνεργάτη τοῦ Γραφείου κ. Θανάση Ν. Παπαθανασίου. Στούς τελευταίους μῆνες τοῦ 2009, λοιπόν, πραγματοποιήθηκαν οἱ σχετικές διευρενήσεις καί στίς ἀρχές τοῦ 2010 ἡ *Ὁμάδα Ἐργασίας* εἶχε συγκροτηθεῖ, ἔτοιμη γι' αὐτή τήν -πιλοτική, θά λέγαμε- ἀπόπειρα σπουδῆς.

Οἱ Συνδαιτυμόνες

Ἡ *Ὁμάδα* ἀπαρτίστηκε ἀπό τοῦς ἐξῆς νέους ἐπιστήμονες, ἡλικίας περίπου 25 ἕως 32 ἐτῶν: Φώτιο Καραδήμα (τελειόφοιτο τῆς Ἀνώτατης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν), Συμεών Μανέτα (δάσκαλο καί πτυχιούχο τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), Ἡλία Μουντάκη (πτυχιούχο τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καί μεταπτυχιακό φοιτητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), Νικόλαο Μουρμούρη (πτυχιούχο τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καί τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), Ἀθανάσιο Παυλάκη (πτυχιούχο τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), Νικόλαο Σεμιτέκολλο (πτυχιούχο τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καί τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν) καί Νικόλαο Τζωρτζάτο (πτυχιούχο τῆς Ἀνώτατης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν).

Ἡ Θεματική

Τό θέμα τό ὁποῖο συμφωνήθηκε πρὸς μελέτη ἦταν τό ἐρώτημα τῆς παγκόσμιας ἐν Χριστῷ σωτηρίας: Ἐάν καί ὑπό ποῖαν ἐννοια ἀπεργάζεται ὁ Θεός τή σωτηρία τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν οἱ ὁποῖες ἔρχονται στή ζωὴ χωρὶς νά ἀκούσουν γιά τήν Ἐκκλησία καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει χωρὶς νά ἐνταχθοῦν σ' αὐτήν, καί ποῖός εἶναι ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας, ἂν τυχόν ἡ σωτηρία δέν ἀφορᾷ μόνο τά μέλη της.

Γιά τήν «ἐργαστηριακή» προσέγγιση τοῦ θέματος ἐπιμερίστηκαν οἱ ἐξῆς ἄξονες:

1. Καινοδιαθηκικά χωρία, ὅπου γίνεται λόγος γιά τήν κλήση ὄλων τῶν ἐθνῶν καί διαφαίνεται ἡ σωτηριώδης δράση τοῦ Θεοῦ μέ φανερούς καί μέ ἀθέατους τρόπους.

2. Πατερικά σχόλια πάνω στά ὡς ἄνω χωρία.

3. Θεολογικές προοπτικές τίς ὁποῖες ἀνοίγει ἡ ἔσθλα Ἰουστίνου τοῦ Ἀποστόλου τοῦ Χριστοῦ.

5. Θεολογία τοῦ «σπερματικοῦ λόγου» (τοῦ μάρτυρος Ἰουστίνου, Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως κ.ἄ.).

Από ραδιοφωνική έκπομπή στο Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος την Κυριακή 27 Ιουνίου 2010, όπου παρουσιάστηκε η εργασία της Ομάδας. Συμμετείχαν αντιπροσωπευτικά, οι: Νίκος Τζωρτζάτος, Θανάσης Παυλάκης, Θανάσης Παπαθανασίου και Ηλίας Μουντάκης, με τη συνδρομή του θεολόγου Βασίλη Αργυριάδη και την τηλεφωνική συμβολή του επίκ. Καθηγητή στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης κ. Κώστα Μποζίνη (ειδικά για την παράδοση της καθόδου του Χριστού στον Άδη).

6. Ίδιαίτερα σημεία της Πατερικής θεολογίας (όπως της θεολογίας του αγίου Μαξίμου του Ομολογητού περί Εκκλησίας ως εικόνας του κόσμου).

7. Σύγχρονοι Όρθόδοξοι θεολόγοι επί του θέματος.

Η Ομάδα Έργασίας ξεκίνησε με την επίγνωση ότι τό εύρος του θέματος απαιτεί ικανό όριζοντα χρόνου και πρόσκληση ειδικών έρευνητών, και γι' αυτό εργάστηκε πρώτα απ' όλα για την ανίχνευση του πεδίου και τη γνωριμία με την προβληματική.

Ό τρόπος εργασίας

Καθένας από τους συνδαιτημόνες ανέλαβε κάποιον άξονα, για νά έμβραθύνει σ' αυτόν και έν καιρῶ νά τον παρουσιάσει σέ όλομέλεια της Ομάδας. Η Ομάδα συναντιόταν σέ τακτά χρονικά διαστήματα, στόν χῶρο ό όποίος χρησιμοποιείται από τό Σεμινάριο Ίεραποστολής. Στά μεσοδιαστήματα τών συναντήσεων προχωρούσε ή έπιμερισμένη μελέτη, μέσω της διαδικτυακής έπικοινωνίας όλων (συνδαιτυμόνων και συντονιστή). Καθένας εργαζόταν πάνω σέ βασικό πηγαίο ύλικό και κοινοποιούσε τυχόν δυσκολίες και έρωτήματα πού ανέκυπταν από την άναμέτρησή του μέ τά κείμενα. Στίς συναντήσεις γίνονταν οι παρου-

σιάσεις και ή «ανάκρισή» τους. Η προσπάθεια, μέ δύο λόγια, έπικέντρωνε τό ένδιαφέρον της στίς μαρτυρίες και στήν ιστορική συνάφειά τους, κι όχι σέ άφηρημένες γενικότητες.

Η Ομάδα λειτούργησε μέχρι τόν Ιούνιο, προσεγγίζοντας άρκετούς από τούς παραπάνω άξονες και διαπιστώνοντας την πεποίθηση της Εκκλησίας ότι τό Άγιο Πνεύμα όπου θέλει πνεί, χωρίς αυτό νά σχετικοποιεί τή μυστική, σωστική παρουσία του Χριστού στά μήκη και τά πλάτη του κόσμου του. Όπως χαρακτηριστικά έπισημαίνει ό άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής, ό Χριστός είναι ό νομοθέτης όλων και ό κριτής όλων, όπου γής (Πρός Θαλάσσιον, άπόκριση στήν έρώτηση 19). Στήν όπτική αυτή άναδεικνύεται ή προεχόντως ιεραποστολική φύση της Εκκλησίας, ή όποία διακονεί τό συμπαντικό ιεραποστολικό έργο του κατ' έξοχήν ιεραπόστολου - του Θεού, και ή όποία όφείλει νά φανερώνει στόν σύμπαντα κόσμο, μέ τό λόγο της και μέ τόν ίδιο τόν τρόπο ύπαρξής της, τί λογιής είναι ή Βασιλεία στήν όποία ό Θεός προσκαλεί τά σύμπαντά του. Η Ομάδα Έργασίας ευέληπιστεί ότι θά δυνηθεί νά προχωρήσει τή σπουδή και νά δημοσιεύσει, έν καιρῶ, τά μελετήματά της.

Θανάσης Ν. Παπαθανασίου

του Σεβ. Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου

Με τή χάρη του Πανάγαθου Θεού ή εργασία στην τοπική Έκκλησία της Κένυας συνεχίζεται. Στη διάρκεια του Αυγούστου και του Σεπτεμβρίου 2010 ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Μακάριος έκανε πολλές περιοδείες σε περιοχές της Δυτικής και της Βόρειας Κένυας, όπου υπάρχουν πάρα πολλές Όρθόδοξες ένορίες.

Τά τελευταία χρόνια γίνονται πολλές προσπάθειες κάθε Όρθόδοξη ένορία στην έπαρξία να αποκτήσει μόνιμο ιερό Ναό. Η συμπαράσταση Όρθοδόξων Χριστιανών από τήν Ελλάδα, τήν Κύπρο και από άλλες χώρες είναι μεγάλη και τά αποτελέσματα άρκετά σημαντικά. Μειώνονται σιγά-σιγά οι άχυροκαλύβες-Ναοί και πετρόκτιστοι Ναοί ύψώνονται στή θέση τους. Ο ένθουσιασμός των πιστών Χριστιανών είναι μεγάλος. Συχνά εκφράζουν ποικιλότητα τή βαθειά εύγνωμοσύνη τους στό Θεό και στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη τους πού άοκνα εργάζεται στόν τόπο τους και βρίσκεται πάντα παρών στίς ένορίες τους παρακολουθώντας προσεκτικά και συστηματικά τά επιτελούμενα έργα, και ένισχύοντας πνευματικά τόν πιστό λαό.

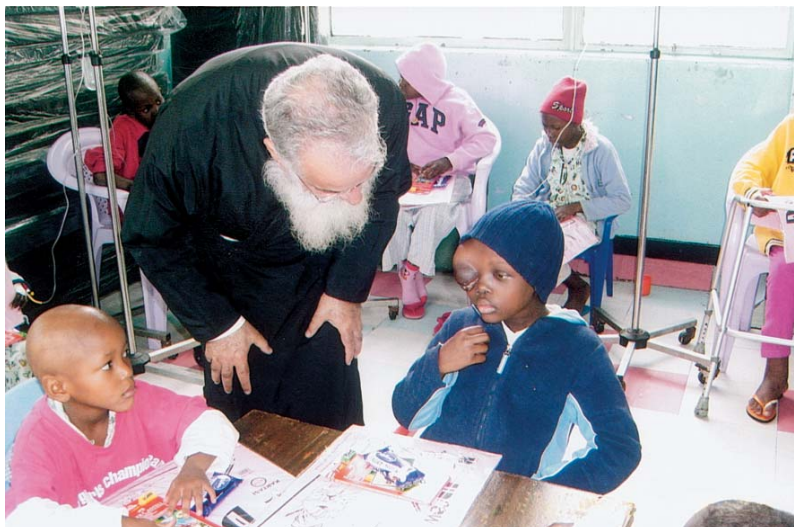
Στόχος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου είναι κάθε ένορία νά αποκτήσει δικό της Ναό

καλοκτισμένο και άνετο γιά νά εξυπηρετεί τίς πολλές ανάγκες των ένοριτών. Γιά τό λόγο αυτό κάνει συχνά χειροτονίες νέων κληρικών, ώστε ή κάθε ένορία νά έχει τόν δικό της ιερέα. Οί νεοχειροτονημένοι είναι κυρίως άπόφοιτοι της Πατριαρχικής Έκκλησιαστικής Σχολής της Ναϊρόμπης. Στη διάρκεια του διμήνου Αυγούστου-Σεπτεμβρίου 2010 έτέλεσε 6 χειροτονίες (διακόνους και ιερείς) άποφοίτους της Έκκλησιαστικής Σχολής, οί όποιοι θά ύπηρετήσουν στίς ένορίες των περιοχών της καταγωγής τους.

Ο Σεβασμιώτατος προσπαθεί επίσης, με τήν οικονομική συμπαράσταση των Όρθοδόξων άδελφών των άλλων χωρών, σε κάθε ένορία, εκτός του Ναού, νά κτιστεί μιά κλινική έπανδρωμένη κατά τό δυνατόν με άπαραίτητο προσωπικό, και ένα Νηπιαγωγείο ή όπου ύπάρχει αυτό νά γίνει Δημοτικό Σχολείο. Τελευταίως ιδιαίτερη φροντίδα καταβάλλει γιά έξεύρεση οικονομικών μέσων προκειμένου νά εξασφαλιστεί ή καθημερινή σίτιση των μαθητών των Νηπιαγωγείων και των Δημοτικών Σχολείων. Τό θέμα του φαγητού των μικρών παιδιών κάθε ένορίας είναι ιδιαίτερο μέλημά του. Φροντίζει επίσης ή Ίερά Μητρόπολη νά δίνει σε παι-

διά του Ύμνασίου – Λυκείου δίδακτρα κάθε έτος και ύποτροφίες σε φοιτητές και φοιτήτριες Άνωτέρων Σχολών.

Στή διάρκεια αυτού του διμήνου (Αυγούστου - Σεπτεμβρίου) έγιναν σε διάφορες περιοχές της Μητροπόλεως συναντήσεις νέων (άγοριών και κοριτσιών), οί

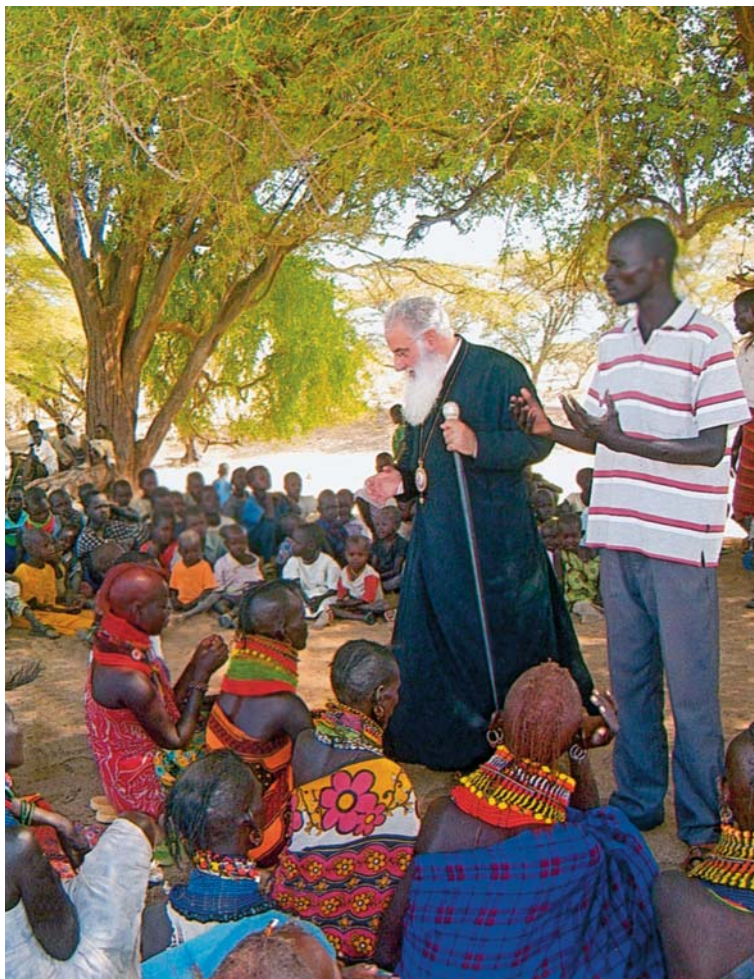
Έπίσκεψη
σε καρκινοπαθή παιδιά.

όποιοι έρχονται από διάφορες περιοχές και συγκεντρώνονται σε μία πιό κεντρική ένορία για σεμινάρια Όρθοδόξου πνευματικότητας. Είναι οι γνωστές τριήμερες συναντήσεις στις οποίες και αυτό τό δίμηνο παραβρέθηκε και μίλησε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης για θέματα πίστεως και πνευματικής κατάρτισης. Έπίσης αξιοθαύμαστες είναι και οι δραστηριότητες των γυναικείων Όργανώσεων τής κάθε ένορίας. Και εκείνες κάνουν συχνά γενικές συναντήσεις δύο ή τριών ημερών στις οποίες παραβρίσκεται και ό Σεβασμιώτατος ό όποιος και αυτή τή φορά κατά τήν περιοδεία του ήταν παρών και μέ τήν παρουσία του και τό λόγος του ένίσχυσε τόν πιστό γυναικείο πληθυσμό στήν Όρθόδοξη πίστη.

Στό μακρινό Lodwar – περιοχή στή βόρεια έρημο τής Κένυας – έγινε συνάντηση τών ιερέων τής φυλής Turkana πού ύπηρετούν στις εκεί Όρθόδοξες ένορίες. Παρών και εκεί ήταν ό Σεβασμιώτατος ό όποιος λειτούργησε μέ τούς παρόντες ιερείς, κήρυξε τόν θείο λόγο στό συγκεντρωμένο Όρθόδοξο πλήθος και στή συνέχεια έγιναν οι όμιλίες στή σύναξη τών ιερέων μέ θέματα σχετικά μέ τό ιερατικό έργο τους, μέ τήν σωστή πίστη και τόν άγώνα για τή συνεχή πνευματική ζωή τών ιερέων και για τά πολλά προβλήματα πού συναντούν στήν άσκηση του ιερατικού τους έργου.

Στίς περιοδείες του αυτές ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης συνάντησε πολλά έμπόδια και δυσκολίες. Στό τέλος Αυγούστου επισκέφθηκε τήν Β. Νυάντζα. Δρόμοι σχεδόν άνύπαρκτοι! Τό αυτοκίνητο ήταν άδύνατο νά κινηθεί. Άναγκάστηκαν, ό ίδιος και μερικοί ιερείς πού τόν συνόδευαν, νά διανύσουν πολλά χιλιόμετρα μέ τά πόδια διασχίζοντας άκόμα και ποτάμια. Μουσκεμένοι και κατάκοιτοι έφτασαν στό Χόμα-Μπέι, κοντά στή λίμνη Βικτώρια, άφου είχαν επισκεφθεί μερικές ένορίες και επικοινωνήσαν μέ τούς ένοριτες.

Πρός τό τέλος του πρώτου δεκαημέρου του Σεπτεμβρίου ό Σεβ. Μητροπολίτης είχε συναντήσεις στή Ναιρόμπη μέ τούς στενούς συνεργάτες στήν Έρα Μητρόπολη όπου συζήτησαν για θέματα πού άφορούν τήν καλύτερη λειτουργία τών Άνωτέρων

Κατά τή διάρκεια κατήχησης στή φυλή Τουρκάνα.

Σχολών τής Μητροπόλεως, τήν Πατριαρχική Έκκλησιαστική Σχολή και τό Διδασκαλικό Κολλέγιο. Στίς 14 Σεπτεμβρίου, μετά τή θεία Λειτουργία στόν Έρό Ναό τής Άγίας Σοφίας – στό μεγάλο περίβολο του Κολλεγίου – έγινε ειδική τελετή κατά τήν όποία ό Σεβασμιώτατος ύποδέχθηκε τούς νέους ιεροσπουδαστές τής Έκκλησιαστικής Σχολής και τούς Φοιτητές και Φοιτήτριες του Διδασκαλικού Κολλεγίου. Παρόντα ήταν και όλα τά παιδιά του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου τής Έρας Μητροπόλεως πού στεγάζονται στόν ίδιο χώρο μέ τό Κολλέγιο και τήν Έκκλησιαστική Σχολή. Έτσι έπίσημα έγινε ή έναρξη τής νέας Άκαδημαϊκής χρονιάς 2010-2011.

Άπό τό Γραφείο τής Έρας Μητροπόλεως Κένυας.

Οικονομική συμβολή του Γραφείου Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό γ' τρίμηνο τοῦ ἔτους 2010

Ἀπό τό Γραφεῖο Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς ἐστάλησαν, κατά τό τρίμηνο Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 2010, στίς ἱεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι:

Κένυα:

• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	38.610
• Συντάξεις 18 κληρικῶν	4.860
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.700
	<u>45.170 €</u>

Μουάνζα:

• Μισθοί 38 ἰθαγενῶν κληρικῶν	10.260
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	1.200
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	936
	<u>12.396 €</u>

Οὐγκάντα:

• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	12.960
• Συντάξεις 9 κληρικῶν	2.430
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	900
	<u>16.290 €</u>

Κογκό:

• Μισθοί 33 ἰθαγενῶν κληρικῶν	8.910
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	250
	<u>9.160 €</u>

Μπραζαβίλ:

• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.430
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
	<u>3.030 €</u>

Καμερούν:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940
• Συντάξεις 4 κληρικῶν	1.080

• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	990
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	100
	<u>8.110 €</u>

Τσάντ:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540 €
------------------------------	-------

Γκάνα:

• Μισθοί 21 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.670
• Συντάξεις 6 κληρικῶν	1.620
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.050
	<u>8.340 €</u>

Σιέρα Λεόνε:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
	<u>1.140 €</u>

Ἄκτῆ Ἐλεφαντοστοῦ:

• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	270 €
-------------------------------	-------

Νιγηρία:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940
• Συντάξεις 5 κληρικῶν	1.350
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	4.850
	<u>12.140 €</u>

Μπενίν:

• Μισθοί 5 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.350
• Συντάξεις 2 κληρικῶν	540
	<u>1.890 €</u>

ἀπό τή θεωρία στήν πράξη

Μαδαγασκάρη:

• Μισθοί 25 ιθαγενών κληρικών	6.930
• Σύνταξη 1 χήρας κληρικοῦ	270
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Γιά τό ιεραποστολικῶς ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.110
	<u>8.910 €</u>

Ζιμπάμπουε:

• Μισθοί 4 ιθαγενών κληρικών	990
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	400
	<u>1.390 €</u>

Μαλάου:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	540 €
------------------------------	-------

Κολουέζι:

• Μισθοί 46 ιθαγενών κληρικών	12.420
• Συντάξεις 3 χηρῶν κληρικών	810
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	2.000
	<u>15.830 €</u>

Ζάμπια:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	540
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	85
	<u>625 €</u>

Κορέα:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	2.160
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
	<u>2.760 €</u>

Ἰνδία:

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	2.970
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
	<u>3.570 €</u>

Ἰνδονησία:

• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	2.430 €
------------------------------	---------

Φιλιππίνες:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	2.160 €
------------------------------	---------

Ταϊβάν:

• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	200 €
---------------------------------------	-------

Χόνγκ Κόνγκ:

• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	840 €
---------------------------------------	-------

Ὁ νεοχειροτονθεὶς ἱερέας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀκκρας π. Δανιήλ Ampronsah μέ τὴν οἰκογένειά του.

Ἑρώτηση:

Οἱ εὐχές ἢ οἱ ἀκολουθίες πού συντάσσουν οἱ ἱεραπόστολοι ἢ οἱ χριστιανοὶ τῶν ἱεραποστολικῶν χωρῶν εἶναι θεόπνευστες καί οἱ συντάκτες τους θεόπνευστοι;

Ἀπάντηση:

Εἶχαμε γράψει σέ προηγούμενο γνωμοδοτικό σημείωμα γενικώτερα (βλ. «Πάντα τὰ Ἔθνη», ἔτ. ΚΘ', Ἰαν.-Μάρτ. 2010, σελ. 26) ὅτι «δέν ἀπαγορεύεται νά συντάσσεται ἀπό ἐγκρατεῖς καί πεπειραμένους ὑμνογράφους μία νέα ἀκολουθία π.χ. σέ ἕνα νεώτερο ἅγιο ἢ σέ ἕνα ἅγιο, γιά τόν ὁποῖο δέν ἔχει γραφεῖ ἀντίστοιχη ἀκολουθία, ἢ μία εὐχή σέ ἕνα καινούργιο φαινόμενο ἢ γεγονός».

Ἀπό αὐτή τήν ἀπάντηση δημιουργήθηκε ἡ ἀνωτέρω ἐρώτηση, καθότι καί στόν ὀρθόδοξο ἐλληνικό χώρο αὐτόν τόν καιρό πλανᾶται ἕνα ἀνάλογο ἐρώτημα: Ἐάν δηλαδή εἶναι θεόπνευστες π.χ. οἱ λειτουργίες τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου, τοῦ Μεγ. Βασιλείου κ.ἄ., ἢ ἐάν εἶναι θεόπνευστα γενικώτερα τὰ λειτουργικά κείμενα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπίσης ἐκεῖ εἶχαμε γράψει ὅτι οἱ κανόνες ἰν' τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας καί ργ' / ριδ' τῆς Καρθαγένης ὀρίζουν νά μὴν ἀλλιάζουμε τό περιεχόμενο, τό κείμενο τῶν ἰ. ἀκολουθιῶν καί ἰδιαιτέρως ἐκείνων πού ἔχουν καί τή σχετική συνοδική ἔγκριση. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει αὐτομάτως ὅτι τὰ κείμενα αὐτά εἶναι θεόπνευστα, τ.ἔ. καί ἀλάθητα, πράγμα τό ὁποῖο καί ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως.

Ἐνα κείμενο ἐκκλησιαστικό (συνοδικό-πατερικό), γιά νά εἶναι ἀλάθητο πρέπει νά ἔχει γραφεῖ καί μέ τή θεία ἐπιστασία, μέ τήν ἐπιστασία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία τό προφυλάσσει, ὥστε νά μὴν παρεισφρήσουν λάθην. Ἀσφαλῶς, γιά νά ἔχουμε αὐτή τή βεβαιότητα, πρέπει τό ἐν λόγῳ κείμενο νά ἔχει ἐλεγχθεῖ καί ἐπικυρωθεῖ ἀπό ἕνα ἀλάθητο ὄργανο, ὅπως εἶναι μία Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας, καί ὄχι ἀπό μία τοπική Σύνοδο ἢ ἀπό ἕνα Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας. Μέχρι νά πραγματοποιηθεῖ μιά τέτοια «οἰκουμενική» ἐπικύρωσή του ἐπιφυλάσσομασε γιά τή θεοπνευστία του καί τό ἀλάθητό του.

Μέ αὐτό δέν πρέπει νά νομίσουμε ὅτι τὰ κείμενα

αὐτά δέν ἔχουν συγγραφῆ ἀπό θεοφόρους καί πνευματοφόρους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἦ ἄλλο ὅμως εἶναι θεοπνευστία στούς συντάκτες ἁγίους Πατέρες καί ἄλλο στά θεόπνευστα κείμενα. Ὅταν ἕνα κείμενο ἀναγνωρισθεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία (καί διά τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου) ὡς θεόπνευστο, σημαίνει ὅτι γράφηκε καί ἀπό θεόπνευστα πρόσωπα, ἀλλήλα γράφηκε καί μέ τήν ἐπιστασία τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καί γι' αὐτό εἶναι ἀλάθητο.

Ἐξ ἄλλου στά θεόπνευστα κείμενα, ὅπως εἶναι τὰ κανονικά καί θεόπνευστα βιβλία τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἔχουμε θεοπνευστία μέ διπλή ἔννοια καί σημασία: Μέ τήν παθητική καί μέ τήν ἐνεργητική. Μέ τήν παθητική ἔννοια ἡ Γραφή αὐτή θεωρεῖται θεόπνευστη ὡς «ὑπό τοῦ Θεοῦ ἐμπνευσθεῖσα» στό συγγραφέα της, ὑπό δέ τήν ἐνεργητική ἔννοια ὡς «ἀποπνεύουσα τό θεῖον Πνεῦμα» καί «ἐμπνεύουσα τοῦτο εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς» (Παν. Τρεμπέλα, *Δογματική τῆς Ὄρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1959, σελ. 108-109 καί Παν. Μπούμπη, *Οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας περί τοῦ κανόνος τῆς Ἁγίας Γραφῆς*, Ἀθῆναι 1986, σελ. 146 καί 183). Μέ τήν παθητική, ἴσχιον, σημασία ἀποδίδουμε μία μόνιμη ιδιότητα στό θεόπνευστο κείμενο, ἐνῶ μέ τήν ἐνεργητική ἐννοοῦμε μία περιοδική-παροδική ἐνέργεια.

Αὐτές τίς ιδιότητες καί μάλιστα μέ αὐτές τίς ἐννοιες δέν μποροῦμε νά τίς προσγράψουμε καί νά τίς ἀποδώσουμε μέ βεβαιότητα καί κατά κυριολεξία στούς συγγραφεῖς τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὅσο ἅγιοι ἢ θεοφόροι καί ἂν ἦταν οἱ συντάκτες τους καί ὅσο τουλάχιστον καιρό οἱ ἀκολουθίες αὐτές δέν ἔχουν ἀναγνωριστεῖ καί ἐπικυρωθεῖ ἀπό μιά Οἰκουμενική Σύνοδο.

Παν. Ἰ. Μπούμπη

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἠύπορεῖτό τις ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια' 29)

Ἀπὸ 1-7-2010 ἕως 30-9-2010 προσεφέρθηκαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικὰ ποσὰ γιὰ τὸ Ἱεραποστολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Tsina F. 150 • Vlahos B. & D. 148,71 • Ἀγαθοπούλου Ἀ. 30 • Ἀγγελίνα Μ. 300 • Ἀγγελίνα Π. 300 • Ἀγγέλου Φ. 100 • Ἀδελφίδου Ἐ. 100 • Ἀθανασίου Γ. 15 • Ἀθικάκο Γ. 156,39 • Ἀλιμπέρτη Ἀ. 130 • Ἀμοργιανιώτη Φ. 150 • Ἀναγνωστόπουλο Π. 20 • Ἀνδρεάδη Δ. 50 • Ἀνδριανοῦ Χ. 100 • Ἀντωνάκου Π. 1.64 • Ἀντωνιάδου Χ. 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5498) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4341) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4693, 5578) 140 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4357) 800 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4518, 5210) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5113) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4926) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4971) 2.800 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4364, 5506) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4629) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5348) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4742) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4969) 3.600 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4353) 25 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5082) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5291) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4590) 4.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4930) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4933) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4365) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4352) 25 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4345, 5387, 5519) 360 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4377, 5503, 5524) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5505) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 00001) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4734) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4735) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5284) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5390) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 00015) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 00019) 70 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 00027) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 00017) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5527) 50 •

Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4856) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4790) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4343) 40 • Ἀραμπατζίδου Σ. 500 • Ἀργυριάδου Β. 60 • Ἀρκουλή Μ. 10 • Ἀρμπή Ἐ. 20 • Ἀσλαμπανόγλου Ἰ. 100 • Βαθλιανάτο Σ. 70 • Βασιλάκη Σ. 200 • Βασιλειάδη Π. 40 • Βαϊζόγλου Δ. 150 • Βαϊνᾶ Γ. 180 • Βερυκάκη Χ. 10 • Βέττα Γ. 60 • Βιζέγκο Γ. & Ἀ. 30 • Βιντζηλαῖο Ν. 100 • Βλασόπουλο Γ. 20 • Βογιατζιδάκη Μ. 50 • Βογιατζόγλου Ἐ. 20 • Βοθλονάκη Ἐ. 30 • Βουλιγάκα Φ. 20 • Βούλκα Π. 50 • Γαρμπή Ἐ. 20 • Γεωργιάδη Φ. 20 • Γεωργοτά Γ. 80 • Γιαννέλου Ἡ. 30 • Γιαννοπούλου Μ. 100 • Γκανασούλη Τ. 45 • Γκανιᾶ Ὁ. 30 • Γκατζουρᾶ Ἀ. 30 • Γραμματικοῦ Ἀ. 200 • Γραμματικοῦ - Πουλή Ε. 50 • Γώγου Δ. 100 • Δανιήλ 30 • Δανιηλίδη Χ. 5 • Δημητρίου Ν. 30 • Δημητροπούλου Ν. 100 • Ἐλευθεράτο Κ. 300 • Ἐμπορίδου Ἀ. 200 • Εὐαγγελιάτου Β. 50 • Εὐθυμίου Ο. 40 • Ζακοπούλου Φ. 50 • Ζαλακώστα Β. 500 • Ζάρρου Μ. 200 • Ζησόπουλο Π. 20 • Ζουμπούλογλου Χ. 100 • Ζουναρέλη Β. 70 • Ἡλιοπούλου Χ. 150 • Ἡσυχαστήριο «Οἱ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 60 • Θεοδοσιάδη Ε. 80 • Θεοδοσίου Α. 10 • Θεοδωράκη Φ. 50 • Ἰγνατιάδου Β. 55 • Ἰσταυρίογλου Ἀ. 100 • Ἰωαννίδη Χ. 100 • Καβανάη Π. 50 • Κακαρᾶ - Πολυδώρου Γ. 40 • Κακαράτζα Ἀ. 60 • Καλδέρη Ἀ. 240 • Καλογερά Ε. 120 • Καμπεζίδη Ἀ. 150 • Καντᾶ Ν. 100 • Καντιδάκη Ἰ. 75 • Καπέλου Τ. 50 • Καπιδάκη Ἐ. 1.000 • Καραβελίδη Χ. 50 • Καραγιάννη Κ. 360 • Καραγκούνη Δ. 150 • Καραδάκη Σ. 100 • Καραλή Ἀ. 160 • Κατάγα Μ. 50 • Καταχιώτου Μ. 50 • Κατ. Σχολ. Νέων Ρόδων Χαλκιδικῆς 50

• Κατράκη Ἀ. 350 • Κατσίρη Β. 20 • Κεκάκη Μ. 10 • Κεραμιδάρη Π. 30 • Κηπουργό Γ. 30 • Κοκκίνου Μ. 100 • Κοσκιέρη Hoenen Θ. 30 • Κούκου Μ. 48 • Κουκουβίνο Β. 50 • Κουνδῆ Β. 50 • Κουπαράνη Σ. 100 • Κουρεϊλίδου Ἐ. 10 • Κουτόνια Π. 200 • Κουτσογιάννη Δ. 150 • Κουτσούρη Γ. 100 • Κροκίδη Ἰ. 50 • Κυπριωτάκη Κ. 100 • Κυριαζοπούλου Σ. 200 • Κυριακόπουλο Π. Β. 40 • Κύρλα Σ. 100 • Λαζαρίδου Ἀ. 55 • Λάκκα Σ. 300 • Λεῖσοῦ Μ. 50 • Λιάκου Π. 1.000 • Λιάνη Ὁ. 300 • Λιβάνη Ἰ. 100 • Λίτο Σ. 200 • Λουδάρο Ἐ. 100 • Λουιζίδη Κ. 50 • Λοῦρο Γ. 150 • Μαζωνάκη Ἐ. 100 • Μακροπούλου Ἐ. 25 • Μαμαλοῦγκα Β. 100 • Ματαλιωτάκη Λ. 400 • Μαυροκέφαλο Γ. 50 • Μήτσιο Χ. 50 • Μικεδιάρη Π. 60 • Μιντζιρίκη Δ. 60 • Μιχαλάκη Α. 10 • Μπακομήτρο Π. 30 • Μπαλαχοῦτη Φ. 210 • Μπαμπαρούτση Ἰ. 50 • Μπανάκα Ε. 15 • Μπασιά Ξ. 90 • Μπέν Ἐ. 10 • Μπινιάρη Κ. 50 • Μπιρπανάγο Β. 123 • Μποζόπουλο Κ. 60 • Μπόλη Ἡ. 50 • Μπούγια Μ. 30 • Μπούρμα Ἐ. 500 • Μπουρσινοῦ Β. 50 • Μωυσίδη Ν. 50 • Ναὸ Ἀναλήψεως 10 • Ναὸ Κοιμ. Θεοτόκου Σκοπέλου 650 • Ναὸ Παναγίας Ἀχειροποιήτου 15 • Νασοπούλου 50 • Νικολάκη Ἐ. 150 • Νικοηλαΐδου Κ. 100 • Νικολιδάκη Β. 100 • Ξενίτη Β. 30 • Ξύγκα Σ. 300 • Οἰκονομάκου Σ. 50 • Οὐζούνη Σ. 150 • Παναγιωτόπουλο Θ. 300 • Παναγιώτου Κ. 500 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σ. 50 • Πανούση Α. 50 • Πανούση Μ. 100 • Παντογιού Π. 180 • Παπαβασιλείου Ἀ. 20 • Παπαγαβριήλ Π. 25 • Παπαγεωργίου Β. 30 • Παπαγιάννη Π. 80 • Παπαγρηγορίου Σ. 40 • Παπαδάκη Χ. 100 • Πα-

Μαδαγασκάρη: Ο Νεοανεγειρόμενος ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Mahaboboka.

παδημητρίου Ά. 300 • Παπαδόπουλο Κ. 50 • Παπαδόπουλο Σ. 200 • Παπαδοπούλου Σ. 240 • Παπαθωμοπούλου Ί. 20 • Παπακωνσταντίνου Έ. 300 • Παπαπροκοπίου Π. 100 • Παπαχαρίση Δ. 400 • Παράσχου Ρ. 40 • Παρίση Π. 30 • Πατούνα Έ. 120 • Πατρικαλάκη Χ. Τ. 35 • Πατσάκα Ό. 50 • Πέρρα Θ. 10 • Πετράτου Θ. 40 • Πετριανίδη Ά. 15 • Πεχλιβανίδου Π. 100 • Πικραμένο Ά. 210 • Πολίτη Ί. 30 • Πούλλου Δ. 10 • Πρέκα Ν. 30 • Πρίνου Σ. 60 • Πρυμικήρη Σ. 30 • Πρωτοψάλτη Ά. 80 • Ρεκάτα Χ. 50 • Σακελλάρη Γ. 300 • Σακελλάρη Χ. 70 • Σαραβάνου Β. 200 • Σαράντη Ό. 20 • Σαρμά Φ. 70 • Σαρτζετάκη Ε. 650 • Σεμερτζίδου Σ. 100 • Σέμπο Γ. 1.000 • Σε-

φερίδου Π. 100 • Σιγάλα Ά. 190 • Σιγάλα Ά. 160 • Σιούμη Δ. 50 • Σκάρηλο Ά. 30 • Σκίκο Ν. 100 • Σουπιώνη Έ. 150 • Σοφιανό Δ. 600 • Σταματίου Χ. 20 • Σταματόπουλο Ά. 30 • Σταματοπούλου - Ρούσσου Ό. 60 • Στάτη Β. 30 • Σταυριανό Γ. 50 • Σταυρουλιδάκη Β. 250 • Στεργίου Π. 50 • Στρατίκη Π. 50 • Στυλιανίδη Ά. 100 • Συμεωνίδου Ά. 200 • Σχολή Άπολυτρωτική Όπ. Θεοτόκου 920 • Τάσιου Ά. 40 • Τζουανάκη Ε. 20 • Τζώγια Κ. 50 • Τούντα Κ. 10 • Τριανταφυλλίδου Π. 1.500 • Τριανταφύλλου Ε. 10 • Τσαβαλάκογλου Έ. 50 • Τσάβου Μ. 100 • Τσαπραζή Ν. 1.800 • Τσιανάκα Δ. 300 • Τσιλίκη Γ. 500 • Τσιουμάνη Γ. 50 • Τσιώνη Ν. 50 • Τσολάκου Ί. 300

• Τσολάκου Ό. 70 • Τσουκνίδα Γ. 10 • Όφαντη Ί. 70 • Φιλ. Σωματείο «Ο ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ» 2.000 • Φιλιππίδου Π. 20 • Φούγια Κ. 300 • Φράγκου Π. 150 • Χαιράκη Σ. 10 • Χαμηλοθώρη Κ. 50 • Χαμουρούδη Λ. 300 • Χαντζή Τ. 75 • Χαραλαμπόπουλο Θ. 150 • Χασίκο Ν. 50 • Χατζηδάκη 1.500 • Χατζημιχαήλ Μ. 50 • Χατζημιχαήλ Χ. 100 • Χατζηπρίμο Θ. 60 • Χατζησταυρίδου Ά. 50 • Χατζόπουλο Ί. 100 • Χαϊντούτη Θ. 100 • Χουντή Ά. 100 • Χούρι Ό. 150 • Χριστίδου Ν. 100 • Χριστόπουλο Ί. 180 • Χριστοφή Β. 15 • Χρυσάγη Ά. 483,07 • Ψαρουδάκη Π. 20.

Έπιμέλεια: Εύαγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χριστούγεννα 2010 † ὁ Καμερούν Γρηγόριος	2
12 ἐρωταποκρίσεις περὶ Ὁρθόδοξης Μαρτυρίας καὶ Λατρείας Γιὰ τὴν καταγραφή: Α.Δ. Κοντογιαννακοπούλου	3
Περὶ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν –(ἐν Ἀφρικῇ)– Νέων Ἐκκλησιῶν τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Ἐπισκόπου Γρηγορίου Μητροπολίτου Καμερούν	10
Χρονικά τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας (Ὀκτώβριος 2010) Γρ. Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς	16
Πόσιμο νερό γιὰ τὸ χωριὸ Asampaky τῆς Μαδαγασκάρης Ὁ Ἐπίσκοπος Μαδαγασκάρης Ἰγνάτιος	20
Ὁμάδα ἐργασίας γιὰ ἓνα χρέος ἀνεξόφλητο Θανάσης Ν. Παπαθανασίου	22
Σελίδες Ἡμερολογίου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἱ.Μ. Κένυας	24
Ὀικονομικὴ Συμβολή τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς (γ' τρίμηνο 2010)	26
Νομοκανονικά Παναγιώτης Ἱ. Μπούμης	28
Δωρητές Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης	29

Ἐξώφυλλο: Ὁ ἀπὸ Κεντρώας Ἀφρικῆς, Σεβ. Μητροπολίτης Πενταπό-
λλεως κ. Ἰγνάτιος μὲ παιδιὰ τοῦ Κονγκό.

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΚΘ', τεύχος 116, Ὀκτ.-Νοεμ.-Δεκ. 2010

Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μὲ τρόπο ὑπεύθυνο γιὰ τίς ὀρθόδοξες ἱεραπο-
στολικές προσπάθειες ἀνά τὸν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στὴν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κό-
σμου, ποὺ περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μὲ ποικίλα προβλήματα
καὶ χαρίσματα.

Ἰδιοκτητής: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελ-
ος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ.
Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντὴς κατὰ τὰ ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Ἀρχιμ. Ἀλέξιος Ψωίνος, Διευθυντὴς Ὑπη-
ρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Σύνταξη - Επιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱερα-
ποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ἀποστολι-
κὴ Διακονία, Ἰω. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-
7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομὴ γιὰ 1 χρόνον:

Ἐσωτερικοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιὰ τοὺς φοιτητές καὶ μαθητές:	€ 2,50
Τιμὴ τεύχους	€ 1,25

* Τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικὸ χαρακτῆρα. Δὲν ἀποσκοπεῖ μόνον στὴν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ πε-
ριοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴν διαμόρφωση ὑπεύθυνης ἱεραποστο-
λικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικὲς προσφορές
γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Νικόλαος Κάλτζις.

Διεύθυνση: Ἀσκληπιοῦ 10 - 175 64 Π. Φάληρο

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 29, No 116, Oct.-Nov.-Dec. 2010

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* **To provide information in a responsible way on
Orthodox missionary efforts throughout the world.**

* **To arouse awareness of the multifiform reality of the
modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General
Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios
Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki
Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια: Ἀποστολικὴ Διακονία

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τηλ. 210.7272.315-317, Fax 210.7272310
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ
GREECE
e-mail: ierapostoli@apostoliki-diakonia.gr

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Αδείας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΒΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ Υ/2007 ΚΕΜΙΤΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 3536